

Ekspertyza została wykonana na zlecenie Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej w MGPIPS. Informacje zawarte w ekspertyzie odzwierciedlają poglądy autora a nie zamawiającego.

Dr Apolonia Grażyna Lodkowska-Skoneczna

IDENTYFIKACJA PROGRAMÓW SEKTOROWYCH I BRANŻOWYCH ZAAKCEPTOWANYCH PRZEZ RADĘ MINISTRÓW ORAZ ICH SKUTKI FINANSOWE

1. Wstęp
2. Wnioski z identyfikacji dokumentów programowych Rządu
3. Problematyka finansowa w programach sektorowych i branżowych
4. Zakończenie

Załącznik Nr 1. Wykaz dokumentów programowych Rządu przyjętych w latach 2001-2003 według daty zaakceptowania przez Radę Ministrów

Załącznik Nr 2. Wykaz dokumentów programowych Rządu przyjętych w latach 2001- 2003 o horyzoncie wykraczającym poza 2004 rok

Załącznik Nr 3. Wykaz dokumentów programowych Rządu przyjętych w latach 2001- 2003 o horyzoncie wykraczającym poza 2004 rok, z określonymi kosztami realizacji programu

Załącznik Nr 4. Koszty realizacji dokumentów programowych Rządu, przyjętych w latach 2001-2003

Załącznik Nr 5. Informacje o dokumentach programowych Rządu przyjętych w latach 2001-2003

Wstęp

W celu realizacji zadania przeglądowni poddano dokumenty „programowe” Rządu, tj. szeroko rozumiane programy, przygotowane przez różne resorty i urzędy centralne, stosownie do ich właściwości, które zostały rozpatrzone i przyjęte przez Radę Ministrów. Przegląd ograniczono do trzech lat – z uwagi na dużą liczbę takich dokumentów i krótki okres wykonania pracy. Za „programowe” przyjęto wstępnie te dokumenty, które w tytule zawierają słowa: program, strategia, plan lub których tytuł sugeruje zawartość o charakterze programowym. Z analizy wyłączono z góry:

- dokumenty z klauzulą tajności (np. dotyczące rezerw państwowych czy problemów obronności),
- oraz, zgodnie z ustaleniami, programy i strategie ściśle związane ze zbliżającą się akcesją do Unii Europejskiej (Narodowy Plan Rozwoju, strategie częściowe jak Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego itp.), które mają być przedmiotem oddzielnych ekspertyz.

Termin „dokumenty rządowe” obejmuje – zgodnie z Regulaminem pracy Rady Ministrów – między innymi projekty aktów normatywnych, programów, sprawozdań, informacji, analiz problemowych, itp., przedstawianych Radzie Ministrów, które „opracowują członkowie Rady Ministrów oraz Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, każdy w zakresie swojej właściwości, i uzgadniają je z członkami Rady Ministrów”. Tryb prac nad dokumentami rządowymi, a więc i projektami programów i strategii, określają przepisy wymienionego regulaminu w rozdziałach 2-5. Projekty programów są traktowane identycznie jak wszystkie inne dokumenty rządowe – w stosunku do nich regulamin nie wprowadza żadnych szczególnych wymogów ani co do zakresu i formy, ani co do ujęcia problemu finansowania zadań programu.

Regulamin pracy RM w § 9 i 10 wprowadza wprawdzie zobowiązanie dla organu wnioskującego do dokonania oceny skutków regulacji (OSR), przy czym sformułowane tam wymogi odnoszą się wyłącznie do projektów aktów normatywnych, czyli w odniesieniu do dokumentów programowych rządu jedynie do np. projektów aktów prawnych o ustanowieniu programów wieloletnich opracowywanych w oparciu o przepisy art. 80 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych. Ocena ta musi zawierać m.in.

- przedstawienie wyników analizy wpływu aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego,
- wskazanie źródeł finansowania, zwłaszcza jeśli projekt pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Obowiązujące przepisy dotyczące procedury OSR, jak wspomniano wyżej, zawężają możliwości jej stosowania i nie dotyczą niestety wszystkich dokumentów rządowych.

W sumie przejrano 89 dokumentów programowych (ich wykaz zawiera załącznik nr 1), przyjętych przez Radę Ministrów w okresie: styczeń 2001-koniec listopada 2003. Spośród tych dokumentów wskazano programy i strategie, których horyzont czasowy wykracza poza 2004 rok (załącznik nr 2), a wśród tych ostatnich w załączniku nr 3 ujęto dokumenty programowe Rządu, które określają środki niezbędne na ich realizację. W załączniku Nr 4 przedstawiono koszty na realizację programów, w rozbiciu na poszczególne lata realizacji (do 2010 roku), w załączniku Nr 5 – krótką informację o każdym z poddanych przeglądowi dokumencie programowym Rządu (data przyjęcia przez Radę Ministrów, cele, założenia, ewentualnie koszty na realizację programu).

2. Wnioski z identyfikacji dokumentów programowych Rządu

Z przeprowadzonego przeglądu wynikają następujące wnioski.

1. Dokumenty programowe Rządu obejmują różny okres czasowy. Najkrótsze dotyczą roku (np. Program przechowywania przetworów mlecznych w 2002 roku, Roczny program działań interwencyjnych Agencji Rynku Rolnego na 2001 rok) – tak krótkie programy przytoczono tylko przykładowo, nie poświęcając im większej uwagi i traktując jako elementy bieżącego zarządzania gospodarką. Większość dokumentów obejmuje 3 – 6 letni okres (np. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2002-2005, Strategia rozwoju edukacji narodowej na lata 2001-2006). Zdarzają się także dokumenty o znacznie dłuższym horyzoncie czasowym, jak Krajowy plan odpadami, który dotyczy okresu 2003-2014, Polityka klimatyczna Polski – strategię redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020 czy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski o 30-letnim okresie realizacji. W niektórych dokumentach nie określono horyzontu, np. traktując ich założenia jako ogólne, które powinny zostać trwale wkomponowane w system społeczno-gospodarczy (Program budownictwa mieszkań dla osób wymagających pomocy socjalnej, Rządowy program współpracy z Polonią i Polakami za granicą). W większości przeglądanych dokumentów już z tytułu można zorientować się jakiego okresu dotyczą, w części jednak wiedzę na ten temat można zdobyć jedynie po zapoznaniu się z niemalże całym programem.

2. Analizowane dokumenty programowe Rządu są różnie tytułowane: jako program, strategia, plan, przy czym nie niesie to za sobą żadnych skutków. Teoretycznie strategię powinny dotyczyć dokumentów o bardziej ogólnym charakterze i dłuższym horyzoncie czasowym niż programy czy plany – w praktyce nie znajduje to potwierdzenia; mamy więc Strategię działań na rzecz ochrony własności intelektualnej w Polsce, która dotyczy roku 2003 czy Strategię zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2002-2004 oraz Program wspierania gmin w dożywianiu uczniów (dotyczy jednego 2002 roku) i Krajowy program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce *Gambit 2000* (na okres do 2010 roku), a także Krajowy plan gospodarki odpadami, dotyczący lat 2003-2014. Terminy: program, plan, strategia, założenia używane są dowolnie, w zależności od inwencji organu wnioskującego i nie są powiązane z obejmowanym przez dokument horyzontem czasowym. Nie są też związane z zawartością dokumentu – strategię i programy mają zbliżony układ wewnętrzny, określają lub nie – niezależnie od nazwy – koszty realizacji zakładanych przedsięwzięć.

3. Dokumenty programowe Rządu, niezależnie od nazwy i zawartości tematycznej, posiadają w zasadzie zbliżony układ. We wszystkich sformułowano cel strategiczny (główny, podstawowy, itp.) oraz cele szczegółowe. We wszystkich też określono stan wyjściowy i uwarunkowania dalszego rozwoju lub funkcjonowania, a następnie priorytety, zasady, kierunki działań i działania lub skonkretyzowane zadania. W niektórych tylko dokumentach przedstawiono natomiast harmonogram realizacji programu oraz odpowiedzialnych za wykonanie poszczególnych zadań. Również w niektórych tylko dokumentach ujęto problematykę monitorowania realizacji programu – w Programie promocji gospodarczej Polski do roku 2005 zawarto przykładowo zobowiązanie do przedstawiania corocznie Radzie Ministrów sprawozdania z realizacji programu. Najważniejsza różnica między analizowanymi dokumentami, jak się wydaje, występuje w zakresie ujęcia aspektu finansowego. Istnieje cały szereg dokumentów pozbawionych tego elementu, np. Program restrukturyzacji i prywatyzacji sektora gazowego, „Bezpieczna Polska” – program bezpieczeństwa obywateli, Rządowy program współpracy z Polonią i Polakami za granicą czy Strategia antykorupcyjna. Istnieją też różnice co do szczegółowości i zakresu określenia kosztów realizacji programu – ten temat zostanie omówiony w dalszej części ekspertyzy.

4. U genezy powstania omawianych dokumentów programowych Rządu legły różne przyczyny:

- niektóre strategie i programy są realizacją zobowiązania ustawowego. Dotyczy to np. Strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2003-2005 (zobowiązanie do opracowania takiego dokumentu jest zawarte w art. 38 ustawy z 26 listopada 1998r. o finansach publicznych),
- inne dokumenty programowe powstały w odpowiedzi na zobowiązania międzynarodowe Polski. Przykładem może tu być Program wieloletni „Środowisko a zdrowie”, który umożliwi wypełnienie przez Polskę zobowiązań wynikających z III Konferencji Europejskiej „Środowisko i zdrowie” z 1999 roku w Londynie czy Krajowy program działań na rzecz kobiet – II etap wdrożeniowy na lata 2003-2005, będący rezultatem realizacji zaleceń i wniosków IV Światowej Konferencji ONZ w Sprawach Kobiet – Pekin '95,
- niektóre dokumenty programowe są pochodną innych, zaakceptowanych wcześniej przez Radę Ministrów, programów i strategii, np. projekt ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych RP w samoloty wielozadaniowe.....” jest konsekwencją przyjętego wcześniej przez Rząd Planu przebudowy i modernizacji Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej w latach 2001-2006,
- pokaźną grupę stanowią programy i strategie dostosowujące różne obszary naszej gospodarki do potrzeb wynikających ze zbliżającej się akcesji Polski do Unii Europejskiej, np. Program wieloletni „Dostosowanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej” czy związany z inicjatywą europejską „Europa 2002 – An Information Society for All” program „ePolska – Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006”,

- bodźcem dla tworzenia niektórych programów są wreszcie autentyczne potrzeby prowadzenia działań interwencyjnych dla rozwiązania szczególnie istotnych problemów polskiej transformacji. Do tej grupy z pewnością można zaliczyć programy dotyczące uzdrowienia sytuacji w polskim górnictwie węgla kamiennego, hutnictwie żelaza i stali czy górnictwa i przetwórstwa siarki.

5. Istnieją zagadnienia, w stosunku do których Rada Ministrów w okresie analizowanych trzech lat kilkakrotnie uchwałała programy, ich zmiany czy aktualizacje. Dotyczy to przede wszystkim:

- restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali,
- restrukturyzacji węgla kamiennego,
- restrukturyzacji górnictwa i przetwórstwa siarki,

czyli dziedzin o szczególnie trudnej sytuacji ekonomiczno-finansowej, zagrożonych upadłością. Przykładowo w odniesieniu do problematyki hutnictwa żelaza i stali Rada Ministrów przyjęła w dniu 5 czerwca 2001 roku aktualizację 2001 Programu restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali, w dniu 1 marca 2002 roku – aktualizację 2002 tegoż programu, w dniu 24 września 2002 roku – Strategię restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali na lata 2002-2006, w dniu 10 stycznia 2003 roku – kolejny program w tym zakresie, w dniu 25 lutego 2003 roku – aktualizację tego programu.

Z jednej strony zjawisko to należy ocenić pozytywnie, jako że jest ono dowodem na pełnienie przez programy funkcji użytkowych – nie są one tworzone „do szuflad”, a po akceptacji stają się autentycznie narzędziem oddziaływania na funkcjonowanie sektora, są monitorowane i w razie potrzeby korygowane. Z drugiej strony częste zmiany programów mogą świadczyć o słabym rozpoznaniu tematu i braku koncepcji co do rozwiązania istniejących trudności.

6. Przyjęte przez Rząd dokumenty programowe różnią się zakresem tematycznym i „obszernością” zagadnienia, który obejmują, a co za tym idzie szczegółowością proponowanych rozwiązań. Są programy, w których przedstawiono ścieżki rozwoju dla poszczególnych przedsiębiorstw (Program realizacji polityki właścicielskiej ministra skarbu państwa w odniesieniu do sektora elektroenergetycznego), są też takie, które dotyczą bardzo obszernych zagadnień, np. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 czy Europejska strategia rządu.

7. Należy zauważyć, że po okresie braku jakichkolwiek dokumentów planistycznych odnoszących się w sposób całościowy do problemów rozwoju społeczno-gospodarczego kraju (co wiązało się z całkowitym zanegowaniem na początku lat dziewięćdziesiątych roli planowania w gospodarce rynkowej) daje się zauważyć wzrost zainteresowania kompleksowym programowaniem rozwoju gospodarczego. Zwraca się przy tym uwagę, że planowanie to musi być oczywiście inne niż w warunkach gospodarki nakazowej poprzedniej epoki – że winno mieć charakter strategiczny, a po drugie winno nawiązywać do systemu programowania obowiązującego w Unii Europejskiej

Taki charakter mają z pewnością strategia gospodarcza Rządu RP „Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca”, Europejska Strategia Rządu, czy, nie omawiany w tym opracowaniu, przyjęty przez Rząd 14 stycznia 2003 roku Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006.

Obok programów dotyczących kompleksowego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju występują strategie o wybitnie branżowym charakterze (np. Założenia prywatyzacji sektora gazowego w Polsce, Strategia dla przemysłu naftowego w Polsce, Strategia dla przemysłu farmaceutycznego, Strategia dla przemysłu elektronicznego do roku 2010), charakterze sektorowym (np. Strategia rozwoju edukacji narodowej na lata 2001-2006, Średniookresowa strategia finansów publicznych, Ekologiczny rozwój kraju). Kilka programów ma charakter przekrojowy (horyzontalny) i dotyczy wybranego aspektu rozwoju, np. Strategia antykorupcyjna, Strategia zwiększania inwestycji.

8. Warto też zwrócić uwagę na fakt, iż w analizowanym okresie pojawiły się dokumenty ze słowem „plan” w tytule - słowem, które w dekadzie lat dziewięćdziesiątych znajdowało się „na cenzurowanym”. Można tu wymienić przykładowo: Plan działań prozrostowych w latach 2003-2004: Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca, Krajowy plan gospodarki odpadami, wspomniany wyżej Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006.

9. Pozytywnym zjawiskiem jest akceptacja przez Rząd szeregu dokumentów programowych dotyczących szeroko rozumianej ochrony środowiska – zaliczyć do nich można aż trzynaście spośród przyjętych w ostatnim trzyleciu programów i strategii: ustanowienie programu wieloletniego „Środowisko a zdrowie”, Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, Ekologiczny rozwój kraju, Krajowy plan gospodarki odpadami, Program wykonawczy do II polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010, Krajowa strategia ochrony środowiska przed trwałymi zanieczyszczeniami organicznymi, Krajowa strategia ograniczania emisji metali ciężkich, Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010, Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań, Strategia zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju, Polityka klimatyczna Polski – strategii redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020, Program wieloletni ochrony brzegów morskich, Założenia programu rządowego dla terenów poprzemysłowych.. Niektóre z wymienionych programów mają bardzo długi horyzont czasowy, co warto mieć na względzie przy ocenie kosztów ich realizacji. Ta mnogość programów w sferze ekologii ma szczególne znaczenie w kontekście zbliżającej się akcesji do Unii Europejskiej i ewentualnych możliwości wykorzystania środków Funduszu Spójności na inwestycje w tym zakresie.

10. Monitoring realizacji programów i strategii przyjętych przez Radę Ministrów jest prowadzony przede wszystkim przez wnioskodawców, tj. przez resorty i uprawnione urzędy wnoszące te dokumenty na Rząd. Czasami jednostki te mają obowiązek przedstawiania Radzie Ministrów okresowych informacji o stanie realizacji określonych programów i występowania z wnioskami o ich zmianę lub aktualizację. Efektem takiego monitoringu były składane na Radzie Ministrów informacje i wspomniane wyżej stosunkowo częste modyfikacje programów dotyczących hutnictwa żelaza i stali oraz górnictwa węgla kamiennego. W stosunku do niektórych programów, stanowiących podstawę działań całego rządu w sferze społeczno-gospodarczej (Plan działań prozrostowych w latach 2003-2004: Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca, Program uporządkowania i ograniczania wydatków publicznych), monitoring prowadzony jest przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Monitoring ten obejmuje kontrolę wykonania poszczególnych programów i zadań:

- pod względem formalnym (tj. w zakresie przygotowania odpowiednich aktów prawnych i dalszego ich procedowania zgodnie z obowiązującym prawem),
- a także pod względem merytorycznym, tj. oceny skutków wprowadzanych zmian.

11. Z analizy dokumentów programowych Rządu nie wynika by stanowiły one systemowo powiązany zbiór strategii i programów. Praktycznie prawie każdy z nich stanowi odrębną całość, nie powiązaną ani z celami, ani z projektowanymi działaniami innych programów – problematyka poszczególnych programów jest przedstawiana w sposób wydzielony, autonomiczny w stosunku do całościowego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. W wielu dokumentach można zauważyć „nadmierne rozpisanie” zarówno w odniesieniu do celów jak i zadań programu, a także brak ich przełożenia na język finansowy. Dołączone koszty finansowania programów często koncentrują się na określeniu zapotrzebowania na środki finansowe, bez zderzenia ich z rzeczywistą dostępnością środków. Tylko w niewielu dokumentach można znaleźć odniesienie do innych programów czy stwierdzenie o zgodności z innymi dokumentami programowymi, tak jak np. w przypadku Strategii zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju, która powołuje się na: „Drugą politykę ekologiczną państwa”, „Polskę 2025 – długookresową strategię trwałego zrównoważonego rozwoju” i „Politykę ekologiczną państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”.

3. Problematyka finansowa w programach sektorowych i branżowych

Problematyka finansowania w przyjętych dokumentach programowych rządu jest ujęta w zróżnicowanym zakresie i formie.

a). Za najlepiej pod względem finansowym określoną grupę dokumentów programowych Rządu należy uznać programy wieloletnie określone w trybie art. 80 ustawy o finansach publicznych. Programy te mogą być ustanawiane poprzez uchwałę Rady Ministrów lub – jeżeli koszty realizacji programu przekraczają kwotę 100 mln zł – poprzez ustawę Sejmu RP. Ustawa o finansach publicznych określa ściśle, jakich zagadnień mogą dotyczyć te programy oraz jakie informacje muszą być w nich określone (dokładniej jakie informacje dotyczące programu muszą znaleźć się w wykazie stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej, określającym limity wydatków na programy wieloletnie). Do tych informacji, obok m.in. celu programu i zadań, które mają być sfinansowane z budżetu państwa, należą:

- łączne nakłady, w tym z budżetu państwa, na realizację programu,
- wysokość wydatków w roku budżetowym oraz w dwóch kolejnych latach.

W omawianym okresie Rada Ministrów przyjęła i skierowała do Sejmu RP trzy projekty ustaw o ustanowieniu programów wieloletnich („Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe, zapewnieniu warunków jego realizacji oraz zmianie niektórych ustaw” o łącznych nakładach w granicach 2,6-3,6 mld USD, „Budowa Campusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego” o nakładach w latach 2001-2010 w wysokości 820 mln

zł oraz „Program ochrony brzegów Bałtyku” o nakładach w latach 2003-2022 - 911 mln zł) oraz podjęła pięć uchwał o ustanowieniu programów wieloletnich („Pilotażowy program rządowy na rzecz społeczności romskiej w województwie małopolskim na lata 2001-2003” o łącznych nakładach w latach 2001-2003 w wysokości 20,5 mln zł, „Środowisko a zdrowie” o nakładach w latach 2000-2003 na poziomie 20,95 mln zł, „Dostosowanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej” o łącznych nakładach w latach 2002-2004 w wysokości 98,9 mln zł, „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego” o nakładach w latach 2004-2008 37,6 mln zł, „Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce” o nakładach w latach 2004-2013 w wysokości do 100 mln zł)

b). Największe wydatki w grupie omawianych dokumentów przewidziano na realizację „Polityki ekologicznej państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” (łącznie około 148 mld zł, z czego blisko połowę stanowią środki własne przedsiębiorstw). Kolejne pod tym względem to także programy ekologiczne: „Strategia zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju” o kosztach 2,32 mld EURO średniorocznie do 2015 roku (czyli ponad 100 mld zł!), „Polityka klimatyczna Polski – strategii redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020” - ok. 50 mld zł oraz przewidziany na 30 lat „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” o łącznych nakładach w wysokości 48 mld zł. Na następnym miejscu znalazła się Strategia rozwoju edukacji narodowej na lata 2001-2006 (12,4 mld zł) i Krajowy plan gospodarki odpadami (ok. 14 mld zł).

b). Wśród przejranych dokumentów programowych Rządu pokazaną grupę stanowią programy i strategii, dla których bądź w ogóle nie określono kosztów realizacji (np. „Bezpieczna Polska”- program bezpieczeństwa obywateli, Strategia antykorupcyjna, Program działań MENiS w latach 2002-2010 wraz z Edukacją Informatyczną 2002) bądź to określenie jest bardzo ogólne i dotyczy np. stwierdzenia, że wykonanie programu wymaga znacznego zwiększenia środków budżetowych przeznaczonych na ten cel (Rządowy program współpracy z Polonią i Polakami za granicą) czy że wydatki publiczne na realizację strategii będą ponoszone w zależności od możliwości budżetu państwa i decyzji Parlamentu w kolejnych latach (Strategia rozwoju kształcenia ustawicznego do roku 2010).

c). W niektórych programach ograniczono się do określenia ogólnej kwoty nakładów, nie rozbijając jej ani według poszczególnych lat realizacji programu ani według źródeł finansowania – przykładowo można tu wymienić „Kierunki działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw od 2003 do 2006 roku” (cała informacja sprowadza się tu do stwierdzenia, iż w latach 2004-2006 na realizację programu przewiduje się przeznaczyć od 2 do 2,5 mld zł, łącznie z funduszy strukturalnych, budżetu państwa i środków własnych przedsiębiorstw).

d). Istnieją programy i strategii, których realizacja – jak stwierdza się w programach - nie wymaga angażowania dodatkowych środków z budżetu państwa, a ma odbywać się w ramach środków znajdujących się w dyspozycji poszczególnych resortów (np. Rządowa polityka konsumencka na lata 2002-2003).

Wśród źródeł finansowania programów i strategii występują przede wszystkim środki publiczne, a wśród nich budżet państwa. Jest on wymieniany prawie we wszystkich programach, które zawierają część poświęconą finansowaniu realizacji programu. Podobnie „popularnym” źródłem są przedakcesyjne i akcesyjne fundusze Unii Europejskiej. Wymieniane są ponadto środki Banku Światowego, Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, a ze środków krajowych:

- środki samorządów terytorialnych i samorządu gospodarczego,
- środki FOŚiGW oraz WFOŚiGW

W nielicznych przypadkach gros nakładów na realizację programu ma pochodzić z sektora prywatnego – np. w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, na łączny koszt realizacji programu 48 232 mln zł aż 47 043 mln zł mają ponieść właściciele obiektów zawierających azbest.

Oddzielnym tematem jest problem zapewnienia finansowania realizacji przyjętych przez Rząd programów i strategii. W Polsce o przeznaczeniu środków budżetowych decyduje przyjmowana na rok ustawa budżetowa, która w zasadzie nie uwzględnia potrzeby zabezpieczania środków na realizację rozpoczętego programu. O nieco lepszej sytuacji można mówić jedynie w odniesieniu do realizowanych programów wieloletnich, ustanowionych w trybie art. 80 ustawy o finansach publicznych. Programy ustanawiane poprzez ustawę są imiennie wymienione w budżecie państwa (w ustawie budżetowej na 2003 rok w załączniku nr 13), w którym w stosunku do tych programów ujmowane są obok nakładów na rok budżetowy, również nakłady na kolejne dwa lata. Pozostałe programy wieloletnie są realizowane z rezerw celowych budżetu państwa – co już nie daje gwarancji na pożądaną poziom finansowania w latach następnych. Warto tu wspomnieć przykładowo przedłużenie o rok obowiązywania programu wieloletniego „Modernizacja uzbrojenia funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej w latach 2001-2003” dla umożliwienia pełnej jego realizacji, w związku z przeznaczeniem niższych kwot na realizację programu w założonym pierwotnie okresie, niż było to przewidziane .

To oderwanie programowania od planowania finansowego skutkuje:

- mnogością dokumentów programowych rządu,
- małą ich realnością,
- często małą konkretnością proponowanych działań i zadań,
- swoistym koncertem życzeń pod adresem budżetu państwa.

Podjęta próba określenia skutków finansowych dokumentów programowych Rządu pozwala na stwierdzenie, iż łączne nakłady na zrealizowanie przyjętych w ostatnich trzech latach programów i strategii wynoszą około 427 mld zł, z czego aż blisko 380 mld dotyczy zagadnień z zakresu ochrony środowiska. Do ogólnej sumy 427 mld zł należałoby dodać około 110 - 120 mld zł przewidzianych na realizację programu przebudowy i modernizacji sił

zbrojnych RP w latach 2001-2006* – trudno je pominąć z uwagi na skalę, która umieszcza wymieniony program na 2-3 miejscu wśród wymagających najwyższych nakładów.

Należy zwrócić uwagę, że są to skutki niepełne i budzące wątpliwości z następujących powodów:

- a) nakłady na realizację programów są traktowane przez wnioskodawców dosyć swobodnie i czasami trudno zorientować się, czy rzeczywiście należy je do takich zaliczyć (dotyczy to np. zamówień finansowanych z budżetu państwa na produkcję zrestrukturyzowanych przedsiębiorstw),
- b) nakłady są często podawane jako jedna liczba bez rozbicia na lata i źródła finansowania, wobec czego trudno mówić np. o ich rozkładzie czasowym,
- c) niejasne sformułowanie typu, że nakłady na określoną działalność będą ze strony państwa takie same jak dotychczas, rodzą dowolność interpretacji,
- d) istnieją uzasadnione podejrzenia, że niektóre z działań, a więc i źródeł ich finansowania, powtarzają się i mogą być ujmowane dwukrotnie,
- e) koszty realizacji programów są w zdecydowanej większości podawane w złotych, ale czasami w EURO lub dolarach, co wymaga przeliczeń i może być źródłem błędów z uwagi na przyjmowane przeliczniki,
- f) informacje na temat chociażby nakładów ogółem na realizację programów i strategii dotyczą tylko 31 dokumentów na ogólną liczbę 73 dokumentów programowych Rządu przyjętych w latach 2001- 2003 o horyzoncie wykraczającym poza 2004 rok,
- g) analiza nie obejmuje całego pakietu programów związanych z Narodowym Planem Rozwoju.

4. Zakończenie

Świadomość niedoskonałości funkcjonującego w Polsce systemu (czy rzeczywiście systemu?) programowania społeczno-gospodarczego była przyczyną zobowiązania przez Radę w październiku 2002 roku Prezesa Rządowego Centrum Studiów Strategicznych „do dokonania, w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami i kierownikami urzędów centralnych, analizy systemu programowania społeczno-gospodarczo-obronnego oraz przedstawienia członkom Rady Ministrów wniosków w tej sprawie, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu koordynacji i oceniania skutków przyjmowanych programów.” W trakcie przygotowywania niniejszej ekspertyzy zostało przedstawione przez RCSS opracowanie pt. „Wieloletnie strategie i programy resortowe powstałe w Polsce w latach 1999-2003”, które zawiera szereg interesujących spostrzeżeń.

Przeprowadzona przez RCSS analiza odnosi się do nieco innego zbioru programów i strategii – obejmuje dokumenty za lata 1999-2003, ale w tym są programy związane z akcesją oraz kilkanaście programów resortowych, które nie zostały zaakceptowane przez Radę Ministrów. Generalnie wnioski sformułowane w opracowaniu RCSS są zbieżne z przedstawionymi w niniejszej ekspertyzie. Dodatkowo wskazuje się na:

* program został przyjęty w trybie tajnym 30 stycznia 2001 roku – dane nt. skali przewidywanych środków na jego realizację przytacza się w oparciu o ustawę z dnia 25 maja 2001 roku o przebudowie i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2001-2006

- stosunkowo mały udział w dokumentach programowych Rządu dziedzin o kluczowym znaczeniu dla rozwoju gospodarki w przyszłości, np. programów rozwoju przemysłów wysokiej techniki i zaawansowanych technologii,
- zasadność opracowywania długookresowej strategii rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, która winna stanowić odniesienie dla wszystkich innych strategii

W analizie RCSS podjęto próbę porównania wielkości nakładów na realizację programów i strategii finansowanych z budżetu państwa z wydatkami budżetu w latach 2000-2002 i przewidywanymi na lata 2003-2004 i stwierdzono, że sfinansowanie nakładów na realizację wszystkich programów jest trudne .

Załącznik Nr 1

Wykaz dokumentów programowych rządu przyjętych w latach 2001-2003 według daty zaakceptowania przez Radę Ministrów

2001 rok

1. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Pilotażowy program rządowy na rzecz społeczności romskiej w województwie małopolskim na lata 2001-2003”
2. Program restrukturyzacji górnictwa i przetwórstwa siarki w Polsce
3. Strategia zwiększania inwestycji
4. Roczny program działań interwencyjnych Agencji Rynku Rolnego na 2001 rok
5. Strategia Działań Prywatyzacyjnych Sektorze Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Obszarze Działania Ministra Skarbu Państwa
6. Strategia rozwoju turystyki w latach 2001-2006. Rządowy program wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001-2006
7. Projekt ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe, zapewnieniu warunków jego realizacji oraz zmianie niektórych ustaw”
8. Projekt ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Budowa Campusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego”
9. Krajowy program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce *Gambit 2000*
10. Założenia prywatyzacji sektora gazowego w Polsce
11. Program budowy i rozwoju rynków hurtowych – II etap
12. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Środowisko a zdrowie
13. Program restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali – aktualizacja 2001
14. Program rozwoju służb ratownictwa morskiego w latach 2002-2006
15. Ustanowienie programu wieloletniego „Dostosowanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej”
16. Międzyresortowy program rozwoju turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży na lata 2001-2006
17. Uzupełnienie do „Programu restrukturyzacji górnictwa i przetwórstwa siarki w Polsce” przyjętego przez Rząd 13 lutego 2001 roku
18. „ePolska – Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006”.
19. Strategia zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2002-2004
20. Zmiana Programu restrukturyzacji organizacyjnej państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej „Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo”, przyjętego przez Rząd 2 kwietnia 1996 roku

21. Strategia rozwoju edukacji narodowej na lata 2001-2006

22. Europejska strategia rządu

23. Program wspierania gmin w dożywianiu uczniów

2002 rok

1. Program restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali – aktualizacja 2002.

2. Rządowa polityka konsumencka na lata 2002-2003

3. Program przechowywania przetworów mlecznych w 2002 roku

4. Strategia przekształceń strukturalnych przemysłowego potencjału obronnego w latach 2002-2005

5. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski

6. Strategia dla przemysłu chemicznego w Polsce do 2010 roku

7. Ustanowienie programu wieloletniego „Ochrona brzegów Bałtyku”

8. Program ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu w Polsce – cele i zadania na lata 2002-2006

9. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2002-2005

10. Przedakcesyjny program gospodarczy 2002 (PEP)

11. Strategia modernizacji polskiej administracji podatkowej do roku 2004

12. Rządowy program rozbudowy systemu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2002-2006 „Kapitał dla przedsiębiorczych”

13. Program restrukturyzacji i prywatyzacji sektora gazowego

14. „Bezpieczna Polska” – program bezpieczeństwa obywateli

15. Strategia antykorupcyjna

16. Ekologiczny rozwój kraju

17. Strategia restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali na lata 2002-2006

18. Strategia dla przemysłu naftowego w Polsce

19. Strategia zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2003-2005

20. Strategia dla przemysłu farmaceutycznego

21. Krajowy plan gospodarki odpadami

22. Program działań MENiS w latach 2002-2010 wraz z Edukacją Informatyczną 2002
23. Program restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2003-2006 z wykorzystaniem ustaw anty kryzysowych i zainicjowaniem prywatyzacji niektórych kopalń
24. Oświęcimski Strategiczny Program Rządowy – etap II (lata 2002-2006)
25. Strategia zintegrowanego zarządzania granicą w latach 2003-2005
26. Program wykonawczy do II polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010 wraz z załącznikiem „Wytyczne dotyczące zasad i zakresu uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska w programach sektorowych”
27. Krajowa strategia ochrony środowiska przed trwałymi zanieczyszczeniami organicznymi
28. Krajowa strategia ograniczania emisji metali ciężkich
29. Rządowy program współpracy z Polonią i Polakami za granicą
30. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010

2003 rok

1. Strategia dla przemysłu elektronicznego do roku 2010
2. Restrukturyzacja i rozwój hutnictwa żelaza i stali w Polsce do 2006 roku.
3. Uchwała w sprawie rządowego programu wspierania gmin w dożywianiu uczniów
4. Program realizacji polityki właścicielskiej ministra skarbu państwa w odniesieniu do sektora elektroenergetycznego
5. Aktualizacja programu wprowadzania konkurencyjnego rynku energii elektrycznej w Polsce - „Nowa strategia wprowadzania konkurencyjnego rynku energii elektrycznej w Polsce”
6. Założenia programu łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego
7. Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Modernizacja uzbrojenia funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej w latach 2001-2003” – przyjęta na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 28 stycznia 2002 roku.
8. Program wyrównywania warunków startu szkolnego uczniów w 2003r. „Wyprawka szkolna”
9. Program restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2003-2006 z wykorzystaniem ustaw anty kryzysowych i zainicjowaniem prywatyzacji niektórych kopalń
10. Kierunki działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw od 2003 do 2006 roku
11. Założenia polityki handlowej wobec rynków wschodnich na lata 2003-2004. Program odzyskania rynków wschodnich.

12. Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2012 – cele i zadania.
13. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań.
14. Aktualizacja programu „Restrukturyzacja i rozwój hutnictwa żelaza i stali w Polsce do 2006 roku”
15. Założenia programu rządowego dla terenów przemysłowych.
16. Średniookresowa strategia udzielania gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa do 2010 roku.
17. Plan działań pro wzrostowych w latach 2003-2004: Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca
18. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego
19. Strategia rozwoju kształcenia ustawicznego do roku 2010
20. Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej
21. Program restrukturyzacji kontraktów długoterminowych (KDT) na zakup mocy i energii elektrycznej zawartych pomiędzy Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A. a wytwórcami energii elektrycznej
22. Program budownictwa mieszkań dla osób wymagających pomocy socjalnej.
23. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce”
24. Krajowy program działań na rzecz kobiet – II etap wdrożeniowy na lata 2003-2005
25. Strategia państwa dla młodzieży na lata 2003-2012
26. Strategia dla przemysłu drzewnego do 2006 roku
27. Przedakcesyjny program gospodarczy – aktualizacja 2003
28. Strategia działań na rzecz ochrony własności intelektualnej w Polsce
29. Program promocji gospodarczej Polski do roku 2005
30. Krajowy program zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi
31. Średniookresowa strategia finansów publicznych
32. Strategia zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju
33. Strategia polskiej współpracy na rzecz rozwoju
34. Polityka klimatyczna Polski – strategii redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020
35. Strategia restrukturyzacji i prywatyzacji Sektora Wielkiej Syntezy Chemicznej
36. Program prywatyzacji majątku Skarbu Państwa do roku 2006

Załącznik Nr 2

Wykaz dokumentów programowych rządu przyjętych w latach 2001-2003

o horyzoncie wykraczającym poza 2004 rok

2001 rok

1. Program restrukturyzacji górnictwa i przetwórstwa siarki w Polsce
2. Strategia zwiększania inwestycji
 3. Strategia Działań Prywatyzacyjnych Sektorze Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Obszarze Działania Ministra Skarbu Państwa
4. Strategia rozwoju turystyki w latach 2001-2006. Rządowy program wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001-2006
5. Projekt ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe, zapewnieniu warunków jego realizacji oraz zmianie niektórych ustaw”
6. Projekt ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Budowa Campusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego”
7. Krajowy program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce *Gambit 2000*
8. Program restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali – aktualizacja 2001
9. Program rozwoju służb ratownictwa morskiego w latach 2002-2006
10. Ustanowienie programu wieloletniego „Dostosowanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej”
11. Międzyresortowy program rozwoju turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży na lata 2001-2006
12. Uzupełnienie do „Programu restrukturyzacji górnictwa i przetwórstwa siarki w Polsce” przyjętego przez Rząd 13 lutego 2001 roku
13. „ePolska – Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006”.
14. Strategia zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2002-2004
15. Strategia rozwoju edukacji narodowej na lata 2001-2006

2002 rok

1. Program restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali – aktualizacja 2002.
 2. Strategia przekształceń strukturalnych przemysłowego potencjału obronnego w latach 202-2005
3. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski
4. Strategia dla przemysłu chemicznego w Polsce do 2010 roku
5. Ustanowienie programu wieloletniego „Ochrona brzegów Bałtyku”

6. Program ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu w Polsce – cele i zadania na lata 2002-2006
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2002-2005
 8. Strategia modernizacji polskiej administracji podatkowej do roku 2004
9. Rządowy program rozbudowy systemu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2002-2006 „Kapitał dla przedsiębiorczych”
10. Program restrukturyzacji i prywatyzacji sektora gazowego
11. „Bezpieczna Polska” – program bezpieczeństwa obywateli
12. Strategia antykorupcyjna
13. Ekologiczny rozwój kraju
14. Strategia restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali na lata 2002-2006
15. Strategia dla przemysłu naftowego w Polsce
16. Strategia zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2003-2005
17. Strategia dla przemysłu farmaceutycznego
18. Krajowy plan gospodarki odpadami
19. Program działań MENiS w latach 2002-2010 wraz z Edukacją Informatyczną 2002
20. Program restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2003-2006 z wykorzystaniem ustaw antykryzysowych i zainicjowaniem prywatyzacji niektórych kopalń
21. Oświęcimski Strategiczny Program Rządowy – etap II (lata 2002-2006)
22. Strategia zintegrowanego zarządzania granicą w latach 2003-2005
23. Program wykonawczy do II polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010 wraz z załącznikiem „Wytyczne dotyczące zasad i zakresu uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska w programach sektorowych”
24. Krajowa strategia ochrony środowiska przed trwałymi zanieczyszczeniami organicznymi
25. Krajowa strategia ograniczania emisji metali ciężkich
26. Rządowy program współpracy z Polonią i Polakami za granicą
27. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010

2003 rok

1. Strategia dla przemysłu elektronicznego do roku 2010
2. Restrukturyzacja i rozwój hutnictwa żelaza i stali w Polsce do 2006 roku.
3. Program realizacji polityki właścicielskiej ministra skarbu państwa w odniesieniu do sektora elektroenergetycznego
4. Aktualizacja programu wprowadzania konkurencyjnego rynku energii elektrycznej w Polsce - „Nowa strategia wprowadzania konkurencyjnego rynku energii elektrycznej w Polsce”
5. Założenia programu łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego
6. Program restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2003-2006 z wykorzystaniem ustaw antykryzysowych i zainicjowaniem prywatyzacji niektórych kopalń
7. Kierunki działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw od 2003 do 2006 roku
8. Założenia polityki handlowej wobec rynków wschodnich na lata 2003-2004. Program odzyskania rynków wschodnich.
9. Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2012 – cele i zadania.
10. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań.
11. Aktualizacja programu „Restrukturyzacja i rozwój hutnictwa żelaza i stali w Polsce do 2006 roku”
12. Założenia programu rządowego dla terenów poprzemysłowych
13. Średniookresowa strategia udzielania gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa do 2010 roku.
14. Plan działań prozrostowych w latach 2003-2004: Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca
15. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego
16. Strategia rozwoju kształcenia ustawicznego do roku 2010
17. Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej
18. Program restrukturyzacji kontraktów długoterminowych (KDT) na zakup mocy i energii elektrycznej zawartych pomiędzy Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A. a wytwórcami energii elektrycznej
19. Program budownictwa mieszkań dla osób wymagających pomocy socjalnej.
20. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce”
21. Krajowy program działań na rzecz kobiet – II etap wdrożeniowy na lata 2003-2005
22. Strategia państwa dla młodzieży na lata 2003-2012

23. Strategia dla przemysłu drzewnego do 2006 roku
24. Program promocji gospodarczej Polski do roku 2005
25. Krajowy program zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi
26. Średniookresowa strategia finansów publicznych
27. Strategia zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju
28. Strategia polskiej współpracy na rzecz rozwoju
29. Polityka klimatyczna Polski – strategię redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020.
30. Strategia restrukturyzacji i prywatyzacji Sektora Wielkiej Syntezy Chemicznej
31. Program prywatyzacji majątku Skarbu Państwa do roku 2006

Załącznik Nr 3

Wykaz dokumentów programowych rządu przyjętych w latach 2001-2003
o horyzoncie wykraczającym poza 2004 rok,
z określonymi kosztami realizacji programu

2001 rok

1. Program restrukturyzacji górnictwa i przetwórstwa siarki w Polsce
2. Strategia rozwoju turystyki w latach 2001-2006. Rządowy program wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001-2006
3. Projekt ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe, zapewnieniu warunków jego realizacji oraz zmianie niektórych ustaw”
4. Projekt ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Budowa Campusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego”
5. Krajowy program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce *Gambit 2000*
6. Program rozwoju służb ratownictwa morskiego w latach 2002-2006
7. Ustanowienie programu wieloletniego „Dostosowanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej”
8. Strategia rozwoju edukacji narodowej na lata 2001-2006

2002 rok

1. Strategia przekształceń strukturalnych przemysłowego potencjału obronnego w latach 2002-2005
2. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski
3. Strategia dla przemysłu chemicznego w Polsce do 2010 roku
4. Ustanowienie programu wieloletniego „Ochrona brzegów Bałtyku”
5. Program ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu w Polsce – cele i zadania na lata 2002-2006
6. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2002-2005
7. Strategia modernizacji polskiej administracji podatkowej do roku 2004
8. Rządowy program rozbudowy systemu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2002-2006 „Kapitał dla przedsiębiorczych”
9. Krajowy plan gospodarki odpadami

8. Oświęcimski Strategiczny Program Rządowy – etap II (lata 2002-2006)
9. Strategia zintegrowanego zarządzania granicą w latach 2003-2005
10. Krajowa strategia ochrony środowiska przed trwałymi zanieczyszczeniami organicznymi
 11. Krajowa strategia ograniczania emisji metali ciężkich
12. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010

2003 rok

1. Restrukturyzacja i rozwój hutnictwa żelaza i stali w Polsce do 2006 roku
2. Założenia programu łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego
3. Program restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2003-2006 z wykorzystaniem ustaw anty kryzysowych i zainicjowaniem prywatyzacji niektórych kopalń
4. Kierunki działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw od 2003 do 2006 roku
5. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań.
6. Założenia programu rządowego dla terenów przemysłowych
7. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego”
8. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce”
9. Strategia zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju
10. Polityka klimatyczna Polski – strategii redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020.
11. Strategia restrukturyzacji i prywatyzacji Sektora Wielkiej Syntezy Chemicznej

Koszty realizacji dokumentów programowych Rządu przyjętych w latach 2001-2003

Tytuł programu	Łączne koszty	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2001 rok											
1.Program restrukturyzacji górnictwa i przetwórstwa siarki w Polsce	649,5	99,2	219,2	141,5	104,7	39,1	40,9	2,8	2,1	-	-
2.Strategia rozwoju turystyki w latach 2001-2006. Rządowy program wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001-2006	2471,1	320,6			2133,5			-	-	-	-
3.Projekt ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe, zapewnieniu warunków jego realizacji oraz zmianie niektórych ustaw”	2,6-3,6 mld USD	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
4.Projekt ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Budowa Campusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego”	820										
5.Krajowy program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce <i>Gambit 2000</i>		48,1	86,9	84,1	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
6.Program rozwoju służb ratownictwa morskiego w latach 2002-2006	117										
7.Ustanowienie programu wielo-letniego „Dostosowanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej”	94,28	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
8. Strategia rozwoju edukacji narodowej na lata 2001-2006	98,9	-	20,4	28,6	10,5	19,5	15,2	-	-	-	-
		-	29,4	33,9	35,6	-	-	-	-	-	-
	12 416,4	bd	bd	bd	bd	bd	bd	-	-	-	-

2002 rok												
1.Strategia przekształceń strukturalnych przemysłowego potencjału obronnego w latach 2002-2005	8 200	-	-	700	700	1 700	1 700	1700	1700	-	-	
2.Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski	48 232	-	-	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	
3.Strategia dla przemysłu chemicznego w Polsce do 2010 roku	65	-	-	25	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	
4.Ustanowienie programu wieloletniego „Ochrona brzegów Bałtyku”	911*	-	-	-	45,5	45,5	45,4	45,5	45,5	45,5	45,5	45,5
5.Program ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu w Polsce – cele i zadania na lata 2002-2006	140,1	-	0,5	34,9	34,9	34,9	34,9	-	-	-	-	
6.Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2002-2005												
7.Strategia modernizacji polskiej administracji podatkowej do roku 2004	520	-	125	140	130	125	-	-	-	-	-	
8.Rządowy program rozbudowy systemu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2002-2006 „Kapitał dla przedsiębiorczych”	59,7 (19,7)**	-	(6,8)	(14,7)	(2,7)	-	-	-	-	-	-	
9.Krajowy plan gospodarki odpadami	1200	-	-	460		220	240	280	-	-	-	
10.Oświęcimski Strategiczny Program Rządowy – etap II (lata 2002-2006)												
11.Krajowa strategia ochrony środowiska przed trwałymi zanieczyszczeniami organicznymi	13 917,8	-	-	83,4		3 555,9			5 039,6			
12.Krajowa strategia ograniczania emisji metali ciężkich	46,194	-	7,1	6,1	7,9	13,3	11,8	-	-	-	-	
13.Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010												
	1 028,8	-	114,3	114,3	114,3	114,3	114,3	114,3	114,3	114,3	114,3	114,3
	1 279	-	142	142	142	142	142	142	142	142	142	142
	151 597	-	7 866	10 976	15 640	17 101	18 067	20 080	20 526	20 489	20 852	
2003 rok												
1. Restrukturyzacja i rozwój hutnictwa żelaza i stali w Polsce do 2006 roku	70	-	-	-	bd	bd	bd	-	-	-	-	
2.Założenia programu łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w	200	-	-	bd	bd	bd	bd	-	-	-	-	

* rocznie nie mniej niż 25,55 mln zł

** rozbiecie na lata dotyczy wydatków ze środków budżetowych znajdujących się w gestii MF

górnictwie węgla kamiennego												
6. Program restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2003-2006 z wykorzystaniem ustaw anty-kryzysowych i zainicjowaniem prywatyzacji niektórych kopalń	4 522,6	-	-	2 118,0	1 229,5	664,6	510,5	-	-	-	-	-
7. Kierunki działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw od 2003 do 2006 roku												
5. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różno-rodności biologicznej wraz z programem działań.	2-2,5 mld	-	-	223,4	bd	bd	bd	-	-	-	-	-
6. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego”	110,74	-	-	33,8	26,1	25,8	25,0	-	-	-	-	-
7. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce”												
8. Strategia zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju	37,6	-	-	-	7,3	8,0	8,2	8,5	5,6	-	-	-
9. Polityka klimatyczna Polski – strategii redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020.	100	-	-	-	10,0	10,0	10,0	bd	bd	bd	bd	bd
10. Założenia programu rządowego dla terenów przemysłowych												
11. Strategia restrukturyzacji i prywatyzacji Sektora Wielkiej Syntezy Chemicznej	2,32 mld EURO średniorocznie (111 360) 50 000	-	-	-	9 280 bd	9 280 bd	9 280 bd	9 280 bd	9 280 bd	9 280 bd	9 280 bd	9 280 bd
	520	-	-	-	35	40	56	73	98	105	113	
	1435	-	-	-	bd	bd	bd	-	-	-	-	

Załącznik Nr 5
Informacje o dokumentach programowych Rządu
przyjętych w latach 2001-2003

Dokumenty programowe Rządu z 2001 roku

1. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Pilotażowy program rządowy na rzecz społeczności romskiej w województwie małopolskim na lata 2001-2003”. Została przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 13 lutego 2001 roku

Celem programu jest doprowadzenie do pełnego uczestnictwa Romów w życiu społeczeństwa obywatelskiego i zniwelowanie różnic między Romami a resztą społeczeństwa, przy zachowaniu ich tożsamości kulturowej. Program obejmuje działania w sferze: edukacji, przeciwdziałania bezrobociu, zdrowia, bezpieczeństwa, kultury, wiedzy wśród i o społeczności romskiej. Program obejmuje niektóre powiaty województwa małopolskiego (limanowski, nowosądecki, nowotarski, tatrzański) oraz Nowy Sącz i Tarnów.

Program będzie finansowany z dotacji celowej budżetu państwa, środków samorządów terytorialnych, organizacji pozarządowych i europejskich funduszy pomocowych. W programie przedstawiono w formie tabelarycznej koszty realizacji programu w rozbiciu na źródła finansowania, zadania i lata realizacji 2001-2002-2003. Łączne nakłady oceniono na 20 535, 293 tys zł, w tym z budżetu państwa – 13 500 tys zł, środków lokalnych – 4 750,173 tys zł, środków pomocowych – 2 285,12 tys zł., a wg lat:

2001 – 3 369,99 tys zł

2002 – 8 993, 194 tys zł

2003 – 8 172, 109 tys zł

2. Program restrukturyzacji górnictwa i przetwórstwa siarki w Polsce - zaakceptowany przez Radę Ministrów w dniu 13 lutego 2001 roku.

Za strategiczne cele programu przyjęto:

- doprowadzenie do ekonomicznej efektywności sektora oraz likwidację trwale nierentownych obszarów działalności,
- maksymalne złagodzenie skutków szybko malejącej liczby miejsc pracy,
- usunięcie zagrożeń ekologicznych.

Opracowano dwa warianty restrukturyzacji górnictwa siarki. Założono maksymalne przyspieszenie pracy przedsiębiorstw likwidujących nieczynne kopalnie siarki i rekultywujących grunty pogórniczne w miejsce dotychczasowej strategii polegającej na dostosowywaniu tempa prac do ilości środków budżetowych. Określono niezbędną pomoc publiczną dla obydwu wariantów – dla wariantu aktywnego (rekomendowanego) w latach 2001-2008 wynosiłaby ona 649,5 mln zł , z tego z budżetu państwa – 363,2 mln zł

Finansowanie prac likwidacyjnych będzie polegało na utrzymaniu dotacji budżetowej w wysokości 20 mln zł w I kwartale 2001 roku oraz uruchomieniu od II kwartału 2001 roku dotacji z NFOŚiGW.

3. Strategia zwiększania inwestycji. Została przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 13 marca 2001 roku.

Dokument określa podstawowe priorytety dla budowy nowoczesnej, bardziej innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki w Polsce, tworzenia warunków rozwoju regionalnego oraz przeciwdziałania bezrobociu. Określono w nim kierunki działań i instrumenty realizacji strategii.

Strategia jest spójna z przyjętymi dokumentami rządowymi: Koncepcją średniookresowego rozwoju gospodarczego kraju do 2002 roku, Strategią finansów publicznych i rozwoju gospodarczego – Polska 2000-2010, Długookresową strategią trwałego i zrównoważonego rozwoju – Polska 2025 oraz strategiami sektorowymi.

Źródłami finansowania mają być środki z budżetów:państwa i samorządowych, uzupełnione środkami z UE i funduszy celowych.

4. Roczny program działań interwencyjnych Agencji Rynku Rolnego na 2001 rok - zaakceptowany przez Rząd dnia 3 kwietnia 2001 roku.

Program obejmuje: listę podstawowych produktów rolnych oraz produktów i półproduktów żywnościowych, będących przedmiotem oddziaływania Agencji, prognozę poziomu cen, wg których Agencja będzie prowadzić działalność interwencyjną oraz środki niezbędne na działania interwencyjne.

5. Strategia Działań Prywatyzacyjnych Sektorze Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Obszarze Działania Ministra Skarbu Państwa – **została przyjęta przez Rząd na posiedzeniu w dniu 3 kwietnia 2001 roku.**

W dokumencie określono działania prywatyzacyjne w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, cel, harmonogram, bariery i szacunkowe koszty prywatyzacji (w budżecie państwa na rok 2001 przewidziano dla przedsiębiorstw, które mają wyjątkowo trudną sytuację finansową

2 922 tys. zł.) W latach następnych nie przewiduje się wzrostu środków finansowych budżetu państwa na prywatyzację bezpośrednią i przekroczenie wydatków roku bieżącego.

6. Strategia rozwoju turystyki w latach 2001-2006. Rządowy program wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001-2006. Dokument przyjęła Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 24 kwietnia 2001 roku.

Głównym celem polityki państwa odnośnie turystyki jest poprawa konkurencyjności polskiej oferty turystycznej na rynku międzynarodowym i krajowym.

W dokumencie ujęto źródła finansowania programu, określone w programach rozwoju poszczególnych sektorów związanych z turystyką i przemysłem turystycznym oraz w programach rozwoju regionalnego – w tabeli określono źródła finansowania programu w rozbiciu na resorty i lata 2001-2002 oraz 2003-2006. Jednocześnie wskazano, iż nie przewiduje się wydatkowania dodatkowych środków z budżetu państwa. Koszt realizacji strategii i programu wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001-2006 oszacowano na 2 471,1 mln zł (w tym 320,6 mln w latach 2001-2003). Ponad 2 mld zł ma pochodzić ze środków pomocowych UE oraz ustanowionych programów rządowych. Resztę stanowią będą środki z budżetów państwa i samorządów terytorialnych.

Istotny udział w realizacji programu mieć będą środki NSRR 2001-2006 przeznaczone na realizację przedsięwzięć turystycznych (1 868 mln zł, z czego w latach 2003-2006 – 1750 mln zł)

7. Projekt ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe, zapewnieniu warunków jego realizacji oraz zmianie niektórych ustaw” – projekt ustawy został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 24 kwietnia 2001 roku.

Jest on konsekwencją przyjętego w Planie przebudowy i modernizacji Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej w latach 2001-2006 założenia o wyposażeniu Sił Zbrojnych RP w 160 samolotów bojowych, w tym 60 samolotów wielozadaniowych. Ujmuje harmonogram dostaw samolotów wielozadaniowych oraz wymogi, jakie taki samolot musi spełniać, a także zasady przetargu.

Szacuje się, że łączne nakłady na realizację programu mogą wahać się w granicach 2,6 – 3,6 mld USD. Szczegółowe określenie nakładów z budżetu państwa na realizację programu nastąpi po rozstrzygnięciu przetargu. Przyjęto, iż obciążenie coroczne budżetu państwa w latach 2002-2010 z tytułu realizacji programu nie powinno przekroczyć 0,05% PKB – pozostała należność zostanie opłacona w równych ratach w latach 2011-2015.

8. Projekt ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Budowa Campusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego” – projekt został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 27 kwietnia 2001 roku.

Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie udzielenia UJ poparcia i pomocy przez Rząd w modernizacji i rozbudowie bazy naukowo-dydaktycznej z okazji 600-lecia Odnowienia UJ w dniu 31 października 2000 roku.

Celem programu jest zapewnienie warunków do dalszego rozwoju UJ w dziedzinie badań naukowych oraz nauczania i wychowania na miarę wymogów współczesnego świata. Okres realizacji programu wynosi 2001-2010. Określono zadania (obiekty), które będą sfinansowane z budżetu państwa. Wartość programu ogółem wynosi 820 mln zł (w tym z budżetu państwa – 600 mln zł). Załączono tabelę z wysokością wydatków (wg źródeł finansowania) dla 2001 roku oraz dwóch kolejnych lat (odpowiednio: 48 080, 86 920, 84 100 mln zł), w odniesieniu do poszczególnych zadań.

9. Krajowy program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce *Gambit 2000*. Program został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 8 maja 2001 roku.

W programie ujęto ocenę bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce na tle krajów UE, diagnozę, istniejący stan rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz propozycję zmian systemowych w tej dziedzinie. Podstawowym celem programu jest zmniejszenie zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego spowodowanego wypadkami drogowymi, podstawowym założeniem zaś jest obniżenie w okresie do 2010 roku liczby śmiertelnych ofiar wypadków z ok. 6 tys. do 4 tys. osób.

Łączne niezbędne nakłady na wdrażanie niektórych elementów programu określono na 11 070 tys. zł (dotyczy to tych zadań, które przypisano do realizacji jednostkom administracji rządowej i na których realizację struktury te są w stanie przeznaczyć własne środki budżetowe). Koszt realizacji krótkoterminowych zadań programowych wyniesie 17 mln zł., koszt zadań inwestycyjnych o charakterze pilotażowym – 100 mln zł. Zaznacza się, że nie są to pełne koszty.

10. Założenia prywatyzacji sektora gazowego w Polsce – wynikają z programu restrukturyzacji organizacyjnej sektora gazowego, przyjętego przez rząd 23 maja 2000 roku. Rada Ministrów przyjęła dokument na posiedzeniu w dniu 29 maja 2001 roku.

Przyjęto, że wydzielone z PGNiG spółki będą sprywatyzowane, natomiast prywatyzacja samego PGNiG będzie wstrzymana przynajmniej na 5 lat.

11. Program budowy i rozwoju rynków hurtowych – II etap. Rada Ministrów zaakceptowała program w dniu 5 czerwca 2001 roku

Celem drugiego etapu jest stworzenie warunków do uzyskania samodzielności finansowej przez spółki akcyjne, powołane do budowy rynków hurtowych. Zapewnić ma to pomoc finansowa ze środków agencji rządowych, przeznaczona na spłatę zobowiązań finansowych wynikających z zakończenia procesów inwestycyjnych i obsługi kredytów inwestycyjnych. Określono kierunki działań i zasady zbycia akcji rynków hurtowych przez agencje rządowe. Przyjęto propozycję dofinansowania na łączną kwotę 99,27 mln zł w latach 2001-2002 dziesięciu rynków hurtowych.

12. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Środowisko a zdrowie” – została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 5 czerwca 2001 roku.

Celem programu jest stworzenie systemu integrującego działania dotyczące ochrony środowiska i zdrowia publicznego. Dzięki realizacji programu zmniejszą się zagrożenia środowiskowe dla zdrowia ludzi i wzrośnie poczucie bezpieczeństwa ekologicznego ludności. Zwiększy się również efektywność wykorzystania środków finansowych na ochronę środowiska i środowiskową profilaktykę zdrowotną.

Program umożliwi wypełnienie przez Polskę zobowiązań wynikających z III Konferencji Europejskiej „Środowisko i Zdrowie”, która odbyła się w 1999 roku w Londynie.

Określono szacunkowo nakłady na wdrożenie programu w poszczególnych latach realizacji 2000-2001-2002-2003 z rozbiem na źródła (nakłady budżetowe i środki zagraniczne) i wg przedsięwzięć. Łączne nakłady wyniosą 20,95 mln zł, w tym 14,85 ze środków budżetowych Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Ochrony Środowiska oraz 6,10 ze środków Komitetu Badań Naukowych na koszty zadań badawczych.

13. Program restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali – aktualizacja 2001. Dokument przyjęła Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 5 czerwca 2001 roku.

Korekta jest pochodną kryzysu w latach 1998-2000 oraz pogorszenia się sytuacji na rynku stali i załamania cen na wyroby hutnicze.

Realizacja programu ma być oparta na określonych w programie dziesięciu podstawowych filarach (zadaniach). Zaproponowano restrukturyzację sektora: finansową, zatrudnienia, majątkową, organizacyjną.

W dokumencie uznaje się za niezbędną ustawę o restrukturyzacji hutnictwa wraz z rozporządzeniem wykonawczym. Określono szacunkowe koszty budżetowe wynikające z projektowanej ustawy dla poszczególnych lat:

- 2002 – 41 800 mln zł

- 2003 – 41 800 mln zł

- 2004 – 1900 mln zł

- 2005 – 1900 mln zł
oraz : dopłaty do odsetek do kredytów – 170,8 mln zł
skutki restrukturyzacji finansowej – 698,4 mln zł
gwarancje i poręczenia 2002r. – od 226 do 721 mln zależnie od wariantu
wpłaty z tytułu odroczenia w latach 2006-2007 139,7 mln zł
w latach 2008-2010 558,7 mln zł

14. Program rozwoju służb ratownictwa morskiego w latach 2002-2006 – został zaakceptowany przez Radę Ministrów w dniu 12 czerwca 2001 roku.

Program został opracowany przez Polskie Ratownictwo Okrętowe, a realizowany będzie przez jednostkę budżetową „Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa”. Wdrożenie programu przyczyni się do zwiększenia szans uratowania większej liczby osób znajdujących się w niebezpieczeństwie na morzu, a budowa bazy w Świnoujściu umożliwi zapobieżenie katastrofie ekologicznej.

Koszt przedsięwzięć związanych z Morską Służbą Ratowniczą wyniesie 48,280 mln zł, a ze zwalczaniem zagrożeń i zanieczyszczeń – 46 mln zł. Budżet państwa na realizację programu wyda w latach 2002-2006 łącznie 94,280 mln zł. Koszty przedstawiono w rozbiciu na lata i zadania – koszty w poszczególnych latach kształtują się następująco: 20 400, 28 630, 10500, 19 530, 15 220 mln zł.

15. Ustanowienie programu wieloletniego „Dostosowanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej” – decyzję w tej sprawie Rada Ministrów podjęła 27 czerwca 2001 roku.

Program ma być realizowany w latach 2002-2004, w dwóch płaszczyznach:

- Badania naukowe i prace rozwojowe
- Zadania wykonywane w zakresie służb państwowych

Sformułowano cele i zadania programu. Celem strategicznym jest opracowanie i upowszechnienie rozwiązań prawnych, organizacyjnych organizacyjnych technicznych zapewniających polskim pracodawcom i pracownikom osiągnięcie stanu bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnego z wymaganiami dyrektyw UE. Określono szereg celów szczegółowych.

Łączne nakłady z budżetu państwa na realizację programu wyniosą ogółem 98,9 mln zł, w tym na :

- badania naukowe i prace rozwojowe - 44,2 mln zł
- zadania w zakresie służb państwowych - 54,7 mln zł

Nakłady podano w rozbiciu na poszczególne lata.

16. Międzyresortowy program rozwoju turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży na lata 2001-2006 – został przyjęty na posiedzeniu Rządu w dniu 7 sierpnia 2001 roku.

Za cele programu przyjęto:

- określenie miejsca turystyki dzieci i młodzieży w polityce społecznej państwa,
- wsparcie organizacji pozarządowych w ich działaniach na rzecz większego udziału dzieci i młodzieży w turystyce przez władze oświatowe, samorządy terytorialne i administrację rządową,
- upowszechnianie udziału dzieci i młodzieży w turystyce,
- lepsza koordynacja działań podejmowanych przez administrację rządową.

Wyróżniono cztery grupy zadań realizowanych przez organy administracji centralnej.

Za zapewnienie środków finansowych na wykonanie sektorowych zadań programowych odpowiadać będą poszczególne resorty.

17. Uzupełnienie do „Programu restrukturyzacji górnictwa i przetwórstwa siarki w Polsce” przyjętego przez Rząd 13 lutego 2001 roku. Uzupełnienie, przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 14 sierpnia 2001 roku, jest wykonaniem postanowienia Komitetu Ekonomicznego RM wobec pogarszającej się sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa Siarkopol.

Zawiera program naprawczy „Kopalń i zakładów przetwórczych siarki „Siarkopol”, harmonogram działań i propozycje osłon socjalnych dla zwalnianych pracowników.

18. „ePolska – Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006”. Plan został zaakceptowany przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 11 września 2001 roku.

„ePolska” jest związana z inicjatywą europejską „Europa 2002 – An Information Society for All”, której celem jest przyspieszenie działań na rzecz transformacji społeczeństwa europejskiego w globalne społeczeństwo informacyjne. Polski plan działań budowy społeczeństwa informacyjnego jest związany z celami, jakie przyjęły w tym zakresie państwa członkowskie UE. Sformułowano szereg zadań i celów, wskazano na źródła finansowania poszczególnych zadań (ale bez określenia wysokości kosztów), przewidywany termin realizacji oraz jednostki odpowiedzialne za realizację.

19. Strategia zarządzania długiem sektora finansów publicznych publicznych latach 2002-2004. Dokument został zaakceptowany przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 28 września 2001 roku.

Sformułowano w nim cele podstawowe (minimalizacja kosztów obsługi długu, ograniczenie ryzyka kursowego i ryzyka refinansowania w walutach obcych, optymalizowanie zarządzania płynnością budżetu państwa) oraz cele uzupełniające strategii. Określone zostały najważniejsze zadania strategii na okres 3 lat (m.in. zwiększenie płynności, efektywności i przejrzystości rynku papierów skarbowych, wdrożenie systemu dealerów skarbowych papierów wartościowych, kontynuowanie zamiany długu nierynkowego na instrumenty rynkowe).

20. Zmiana Programu restrukturyzacji organizacyjnej państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej „Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo”, przyjętego przez Rząd 2 kwietnia 1996 roku (zmienionego 23 maja 2000 roku) – przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 3 października 2001 roku.

Zmiana jest spowodowana koniecznością rozwiązania problemu opodatkowania spółek zależnych utworzonych przez spółkę PGNiG.

21. Strategia rozwoju edukacji narodowej na lata 2001-2006. Została przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 16 października 2001 roku.

W dokumencie przedstawiono zakładane najważniejsze zmiany w systemie edukacji w latach 2001-2005 w układzie chronologicznym oraz podstawowe priorytetowe założenia, na jakich została oparta, a także cele strategiczne. Docelowym zamierzeniem polityki oświatowej państwa jest, aby poczynając od 2005 roku co najmniej 80% młodzieży odpowiedniego rocznika kończyło szkoły średnie, a 20% szkoły zawodowe.

W Strategii zawarty jest tylko szacunek kosztów przewidzianych do poniesienia w latach 2002-2005 na realizację zadań reformy systemu edukacji – 12 416,4 mln zł. Określono także wkład finansowy do budżetu UE umożliwiający uczestnictwo w Programie Sokrates II, Młodzież, Leonardo da Vinci dla poszczególnych lat 2000-2006.

22. Europejska strategia rządu – przyjęta na posiedzeniu rządu dnia 15 listopada 2001 roku.

Potwierdza się w niej, że celem Polski jest wejście do Unii Europejskiej w 2004 roku, co jest zgodne z kalendarzem rozszerzenia UE przyjętym na szczycie Rady Europejskiej w Nicei i Goeteborgu. Sformułowano pięć celów strategii rządu w tym zakresie.

23. Program wspierania gmin w dożywianiu uczniów – program został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 28 grudnia 2001 roku. Ma być realizowany w 2002 roku we wszystkich województwach oraz kontynuowany w latach następnych.

Celem jest ograniczenie niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim bezrobociem i ze środowisk wiejskich.

W projekcie ustawy budżetowej na 2002 rok zaplanowano rezerwę celową w wysokości 100 mln zł. Ponadto środki na ten cel mogą pochodzić z budżetów gmin, agencji Rynku Rolnego, odpłatności rodziców i innych źródeł.

Dokumenty programowe Rządu z 2002 roku

1. Program restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali – aktualizacja 2002.

Przyjęty został przez Radę Ministrów na posiedzeniu 1 marca 2002 roku. Stwierdza się w nim brak możliwości realizacji podstawowych elementów przyjętego przez Radę Ministrów 5 czerwca 2001r. Programu w tej sprawie (aktualizacja 2001). Za kluczowe uznaje się przyspieszenie konsolidacji i prywatyzacji polskiego hutnictwa oraz prywatyzację przez inwestorów strategicznych, których oferta obejmuje najszerszy zakres.

2. Rządowa polityka konsumencka na lata 2002-2003 – została zaakceptowana przez Radę Ministrów 12 marca 2002 roku.

Za podstawowe cele polityki na lata 2002-2003 uznano:

- 1) Osiągnięcie wysokiego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego.
- 2) Zapewnienie bezpieczeństwa ekonomicznego i ochronę przed nieuczciwymi praktykami.
- 3) Zbudowanie skutecznego systemu dochodzenia roszczeń.
- 4) Zapewnienie konsumentom pełnej, rzetelnej i obiektywnej informacji umożliwiającej podejmowanie racjonalnych decyzji.
- 5) Stworzenie warunków rozwoju i pogłębiania wiedzy konsumenckiej oraz możliwości pełnej reprezentacji interesów nabywców przez niezależne organizacje konsumenckie.

Realizacja polityki odbywać się będzie w ramach środków określonych ustawą budżetową dla UOKiK, Inspekcji Handlowej i odpowiednich organów administracji państwowej. Zaznacza się, że sytuacja budżetowa kraju może stanowić pewną barierę w wykonaniu zadań – szczególnie w odniesieniu do nadzoru rynku i spraw związanych z bezpieczeństwem produktów.

Nie zostały określone środki finansowe na realizację polityki.

3. Program przechowywania przetworów mlecznych w 2002 roku – przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu 14 maja 2002 roku.

Program reguluje m.in. rodzaje przetworów mlecznych objętych dopłatami, maksymalny okres przechowywania, wielkość środków finansowych przeznaczonych na dopłaty w odniesieniu do rynków: masła, odtłuszczonego mleka w proszku, serów.

4. Strategia przekształceń strukturalnych przemysłowego potencjału obronnego w latach 2002-2005. Strategia dotyczy restrukturyzacji wybranych sektorów gospodarki, została przyjęta przez Rząd 14 maja 2002 roku. Jest to korekta programu restrukturyzacji przemysłu obronnego przyjętego przez RM 9 lutego 1999 roku.

Celem strategii jest stworzenie efektywnych mechanizmów ekonomiczno-finansowych oraz takiej zmiany przepisów prawnych, aby pozwoliły ożywić i rozwinąć potencjał przemysłu obronnego. Istotę strategii stanowią założenia realizowanej w latach 2002-2003 konsolidacji kapitałowej części przemysłowego potencjału obronnego w połączeniu z niezbędną restrukturyzacją, a także ramy dalszych przekształceń w latach 2004-2005.

Przewiduje się, że w latach 2003-2008 zamówienia uzyskane w ramach strategii wyniosą co najmniej 8,2 mld zł. Zamówienia resortu obrony, finansowane z jego budżetu powinny osiągnąć co rok ok. 700 mln zł, środki zewnętrzne – ok. 1 mld zł. Istotne znaczenie ma tu realizacja tzw. offsetu, jako czynnika stymulującego jakość i nowoczesność produkcji.

5. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski. Program został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 14 maja 2002 roku.

W programie założono długi, 30-letni (2003-2032) okres realizacji. Program jest elementem krajowego planu gospodarki odpadami oraz programów ochrony środowiska samorządów terytorialnych.

Szacunkowe koszty realizacji programu w okresie 30 lat kształtują się oceniono na 48 232 mln zł, z czego 47 043 mln – koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest - pokryją właściciele obiektów. Koszty obsługi programu wycenione na 1 189 mln zł zostaną pokryte z:

a) środków publicznych – 821,15 mln zł, w tym :

budżet państwa – 62,15 mln zł

budżety samorządów terytorialnych, fundusze ekologiczne – 711 mln zł

fundusz pracy - 45 mln zł

b) środków prywatnych - 47 198 mln zł

c) środków zagranicznych - 212,85 mln zł.

6. Strategia dla przemysłu chemicznego w Polsce do 2010 roku. Została zaakceptowana na posiedzeniu Rządu w dniu 4 czerwca 2002 roku.

Celem przedstawionego programu jest restrukturyzacja sektora Wielkiej Syntezy Chemicznej (WSCh), która ma doprowadzić do jego sprywatyzowania w ciągu 2-3 lat. Sformułowane zostały podstawowe zadania programu prywatyzacji i restrukturyzacji sektora WSCh.

Oszacowano, że koszty realizacji programu w ciągu 5 lat wyniosą 65 mln zł, z tego do końca 2003 roku planuje się wydać 25 mln zł.

7. Przyjęcie projektu ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Ochrona brzegów Bałtyku” – decyzję w tej sprawie podjęła Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 4 czerwca 2002 roku.

Program został opracowany przez Instytut Morski w Gdańsku jest wynikiem prognozy, że w obecnym stuleciu może nastąpić cofnięcie linii brzegowej o 150-400 m, a straty łądu o 120 km². Rodzi to konieczność pilnego podjęcia zdecydowanych działań. Założeniem jest zabezpieczenie linii brzegowej wg stanu z 2000 roku poprzez podjęcie selektywnej aktywnej ochrony – jako najbardziej ekonomicznie i technicznie uzasadnionej dla polskich brzegów metody ochrony.

Nakłady na realizację programu oszacowano na 911 mln zł, przyjęto, że nakłady z budżetu państwa będą nie niższe niż 25,55 mln zł rocznie.

8. Program ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu w Polsce – cele i zadania na lata 2002-2006. Program został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 16 lipca 2002 roku.

Jest to drugi etap wdrażania polityki zdrowotnej, społecznej i ekonomicznej prowadzącej do zmniejszenia konsumpcji tytoniu w Polsce (pierwszy był przyjęty w 1997 roku).

Program ma charakter kompleksowej, zróżnicowanej interwencji w tych środowiskach, gdzie palenie tytoniu powoduje największe szkody zdrowotne i społeczne. Jego zasadniczym celem jest zmniejszenie częstotliwości przedwczesnych zgonów spowodowanych inhalacją dymu tytoniowego.

Program jest finansowany z budżetu państwa – na jego realizację przeznaczona się 0,5% wpływów z podatku akcyzowego od wyrobów tytoniowych. Programy terenowe są w praktyce współfinansowane przez organy samorządu terytorialnego i jednostki opieki zdrowotnej.

Koszty realizacji programu wyceniono na 500 tys. zł w 2002r. oraz po 34 900 tys zł w kolejnych latach 2003, 2004. 2005 i 2006.

9. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2002-2005 - został zaakceptowany przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 30 lipca 2002 roku.

Program ma być realizowany w trzech podstawowych obszarach: profilaktyki, szeroko pojmowanego leczenia i ograniczenia podaży.

Źródłem finansowania zadań Krajowego Programu, zaplanowanych głównie dla jednostek samorządu terytorialnego, są środki własne gmin, powiatów i województw określone w stosownych przepisach finansowych.

10. Przedakcesyjny program gospodarczy 2002 (PEP) – **został zaakceptowany przez Radę Ministrów 6 sierpnia 2002 roku.**

Stanowi on syntezę działań rządu w sferze gospodarczej i społecznej do 2005 roku, zawartych w najważniejszych rządowych programach gospodarczych oraz w założeniach do projektu budżetu państwa na 2003 rok. Jest to jeden z dwóch elementów procedury przeglądu i nadzoru finansów publicznych, zainicjowany wiosną 2001r. przez KE. Celem procedury, w której uczestniczą państwa kandydujące do UE, jest wzmocnienie narzędzi analitycznych oraz zdolności instytucjonalnych tak, aby dany kraj był zdolny w momencie akcesji wypełniać zobowiązania wynikające ze statusu państwa członkowskiego. Jest to już drugi PEP – nie stanowi on jednak tylko aktualizacji pierwszego.

11. Strategia modernizacji polskiej administracji podatkowej do roku 2004. **Została przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 6 sierpnia 2002 roku.**

W strategii przedstawiono wymogi stojące przed administracją podatkową oraz wizję jej rozwoju do roku 2004. Oczekuje się, że administracja podatkowa:

- **wypełni zobowiązania wobec UE i wprowadzi standardy unijne dotyczące przepisów prawnych, wymiany informacji, itp.,**
 - **wdroży narodową strategię poprawy ściągalności podatków i dochodów,**
 - **wzmocni zdolności administracyjne łącznie z kontrolą i procedurami egzekucyjnymi,**
 - **wzmocni procedury dotyczące współpracy administracyjnej i wzajemnej pomocy.**

Zapisane w Strategii zadania będą finansowane w latach 2002-2004 z budżetu Ministerstwa Finansów (19,7 mln zł) oraz środków pozabudżetowych (40 mln zł, z czego 26.06 mln zł pochodzić będzie ze środków pomocowych UE) i 14,0 mln z Funduszu Stabilizacyjnego

12. Rządowy program rozbudowy systemu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2002-2006 „Kapitał dla przedsiębiorczych”. **Program został zaakceptowany przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 13 sierpnia 2002 roku.**

Celem programu jest stworzenie zintegrowanego i efektywnego systemu regionalnych i lokalnych instytucji finansowych, służących zwiększeniu dostępu małych i średnich przedsiębiorców do finansowania zewnętrznego. System w zakresie poręczeń tworzyć będą: Bank Gospodarstwa Krajowego i umiejscowiony w nim Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych oraz regionalne i lokalne instytucje poręczycielskie. System funduszy pożyczkowych będą tworzyć: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości oraz regionalne i lokalne instytucje prowadzące działalność pożyczkową.

W pierwszym okresie budowy systemu (lata 2003-2004) kapitał funduszy będzie pochodził ze źródeł krajowych (rządowych i samorządowych) oraz przedakcesyjnych środków PHARE. W drugim etapie (lata 2004-2006) nastąpi dokapitalizowanie funduszy regionalnych i lokalnych ze środków funduszy strukturalnych UE. Szacuje się, że fundusze poręczeniowe docelowo powinny dysponować 640 mln zł, a fundusze pożyczkowe – 560 mln zł. Początkowe minimalne kapitały powinny osiągnąć odpowiednio 180 i 280 mln zł.

13. Program restrukturyzacji i prywatyzacji sektora gazowego – **przyjęty przez Radę Ministrów 13 sierpnia 2002 roku.**

Za priorytetowe cele uznano osiągnięcie:

- **bezpieczeństwa energetycznego kraju,**
- **warunków stabilnego i długotrwałego wzrostu gospodarczego oraz poprawy pozycji konkurencyjnej polskiego sektora gazowego.**

Program zakłada działania restrukturyzacyjne i prywatyzacyjne w zakresie: przesyłu, magazynowania i hurtowego obrotu gazem ziemnym, dystrybucji i detalicznego obrotu gazem ziemnym, poszukiwania i wydobycia gazu ziemnego.

W dokumencie brak źródeł i skali finansowania programu.

14. „Bezpieczna Polska” – program bezpieczeństwa obywateli. **Został zaakceptowany przez Radę Ministrów 28 sierpnia 2002 roku.**

Za najważniejsze cele programu przyjęto:

- **przywrócenie autorytetu państwa jako konstytucyjnego gwaranta bezpieczeństwa obywateli,**
- **przygotowanie państwa do realizacji zadań w dziedzinie bezpieczeństwa w ramach UE,**
 - **budowa społeczeństwa obywatelskiego,**
- **zredukowanie poziomu przestępczości i poprawa społecznego poczucia obywateli.**

W dokumencie proponuje się szereg działań, jak odpowiednie zmiany legislacyjne, rozwijanie nowych form i metod pracy służb odpowiedzialnych za ściganie przestępstw oraz ich sądenie.

Nie określono poziomu i źródeł finansowania programu.

15. Strategia antykorupcyjna – zaakceptowana przez Radę Ministrów w dniu 17 września 2002 roku.

W dokumencie wskazano na obszary działalności publicznej, podatne na korupcję oraz propozycje przeciwdziałania korupcji. Realizacja strategii ma umożliwić osiągnięcie trzech celów:

- skuteczne wykrywanie przestępstw korupcyjnych,
- wdrożenie efektywnych mechanizmów publicznej walki z korupcją w administracji,
- zwiększenie świadomości publicznej etycznych wzorców postępowania.

Brak źródeł finansowania programu.

16. Ekologiczny rozwój kraju (jest to część strategii gospodarczej rządu Przedsiębiorczość-Rozwój-Praca). Dokument przyjęła Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 17 września 2002 roku.

W dokumencie określono podstawowe działania w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2002-2005. Wskazano podstawowe zadania oraz oszacowano koszty ich realizacji, m.in.:

- osiągnięcie europejskich standardów w jakości środowiska (koszty w l.2002-2015 to 170 mld zł, czyli średniorocznie 12 mld zł – dwa razy więcej niż obecnie),
- osiągnięcie kryteriów unijnych w emisji pyłów wymaga zainwestowania do 2010r. ok. 15 mld zł, z czego 1/3 inwestycji powinna być zrealizowana w latach 2002-2005,
 - program pilotażowy w 10 wsiach, mający na celu ograniczenie erozji gleb, o koszcie 1,5 – 3,0 mln zł,
 - ograniczenie produkcji odpadów oraz ich wykorzystanie (niezbędne nakłady w latach 2002-2005 w wysokości 14 mld zł),
 - ograniczenie hałasu (ok. 3 mld zł),
 - gospodarka leśna – 969 mln zł.

W dokumencie określono zapotrzebowanie na środki finansowe, nie wskazując ich źródeł.

17. Strategia restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali na lata 2002-2006 – dokument przyjęła Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 24 września 2002 roku.

Rada Ministrów zaakceptowała jako założenia kierunkowe m.in. :

- redukcję poziomu zdolności produkcyjnych netto,
- poziom pomocy publicznej, która zostanie udzielona restrukturyzowanym hutom w latach 2002-2006, do 3,3 mld zł (90% pomocy do udzielenia w latach 2002-2003),
- zrealizowanie programu inwestycji w Polskich Hutach Stali S.A. o łącznej wartości ok. 2,4 mld zł,
- uwzględnienie w przyszłej umowie prywatyzacyjnej, że do 2006r. nie nastąpi zwiększenie zdolności produkcyjnych hut.

18. Strategia dla przemysłu naftowego w Polsce – przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 24 września 2002 roku.

Zastępuje ona Program restrukturyzacji i prywatyzacji sektora naftowego, przyjęty 15.07.1995r. przez Rząd. Utrzymany zostaje cel podstawowy – wzmocnienie pozycji rynkowej sektora i jego stabilny rozwój, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz ochrona interesu konsumentów. Priorytetowym celem restrukturyzacji sektora będzie m.in. rozwój polskiego przemysłu petrochemicznego, stanowiącego podstawową bazę surowcową przemysłu wielkiej syntezy chemicznej w kraju.

W dokumencie brak finansowania.

19. Strategia zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2003-2005. Strategia została przyjęta przez Rząd na posiedzeniu w dniu 28 września 2002 roku. Dokument opracowany zgodnie z ustawą o finansach publicznych obejmuje m.in. :

- ocenę realizacji dotychczasowej strategii,
- analizę przyczyn i konsekwencji wzrostu relacji długu do PKB,
- omówienie różnic w regulacjach dotyczących długu w Polsce i UE,
 - analizę ryzyka związanego z długiem publicznym,
 - cele, zadania i instrumenty strategii na lata 2003-2005,
 - prognozy kształtowania się długu w latach 2002-2005,
 - zagrożenia i efekty realizacji strategii.

20. Strategia dla przemysłu farmaceutycznego – dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 1 października 2002 roku.

Wychodząc z założenia, że przemysł farmaceutyczny musi być objęty restrukturyzacją i prywatyzacją, przyjęto 3 cele zmian:

- 1) Stworzenie silnej, konkurencyjnej grupy kapitałowej o charakterze narodowym, stanowiącej przeciwwagę dla podmiotów zagranicznych funkcjonujących obecnie na rynku polskim,
- 2) Wzmocnienie rozwoju rynku kapitałowego poprzez prywatyzację zrestrukturyzowanego holdingu na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych,
- 3) Prywatyzacja bez udziału inwestorów branżowych; oferty powinny być kierowane głównie do funduszy emerytalnych, inwestycyjnych i innych długoterminowych inwestorów finansowych oraz drobnych akcjonariuszy.

Sformułowano szereg zadań niezbędnych dla zapewnienia powyższych celów. Ogólnikowo określono, że będą one realizowane m.in. ze środków budżetowych znajdujących się w gestii ministra właściwego do spraw zdrowia.

21. Krajowy plan gospodarki odpadami – przyjęty przez Rząd na posiedzeniu w dniu 29 października 2002 roku. Dotyczy okresu 2003 – 2014.

W dokumencie określono zasady postępowania z odpadami oraz sformułowano założenia odnośnie sektorów: komunalnego, gospodarczego oraz odpadów niebezpiecznych.

Na przedsięwzięcia inwestycyjne w latach 2003-2014 planuje się przeznaczyć 11 788,9 mln zł, na przedsięwzięcia pozainwestycyjne – 2 129,3 mln zł, z tego odpowiednio wg źródeł finansowania:

- budżet państwa	-	21,3
- samorządy terytorialne	3 120,4	24,9
- fundusze (NFOŚ, WFOŚ)	2 646,5	55,0
- pomoc zagraniczna	2 443,9	10,0
- środki niepubliczne (przedsiębiorstwa)	3 578,0	2 017,8

22. Program działań MENiS w latach 2002-2010 wraz z Edukacją Informatyczną 2002. Program został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 15 października 2002 roku.

Określone zostały cele strategiczne, które mają być realizowane przez system edukacyjny, sformułowano zadania na rzecz edukacji dla społeczeństwa informacyjnego na okres do 2010 roku.

W programie brak finansowania.

23. Program restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2003-2006 z wykorzystaniem ustaw anty kryzysowych i zainicjowaniem prywatyzacji niektórych kopalń – **program został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 20 listopada 2002 roku.**

Celem programu jest restrukturyzacja finansowo-organizacyjna sektora, zapewniająca funkcjonowanie górnictwa węgla kamiennego w warunkach gospodarki rynkowej, a docelowo – prywatyzacja. Przedstawiono koncepcję organizacji sektora, harmonogram realizacji programu, uwarunkowania prawne, spodziewane efekty ekonomiczne oraz przewidywane skutki społeczne realizacji programu.

Koszty realizacji programu dla lat 2002-2006 wyniosą ok. 1,98 mld zł. Dodatkowy koszt skutków przeniesionych w latach 2002-2006, wynikający z reformy realizowanej w latach 1998-2002 wynosi 2,8 mld zł, zaś skutki oddłużeniowe ok. 13,5 mld zł.

Koszty restrukturyzacji górnictwa w latach 2003-2006 określono jako:

- **nakłady niezbędne do poniesienia na koszty likwidacji kopalń i koszty osłon socjalnych w wysokości 1 748,8 mln zł,**
- **nakłady niezbędne do poniesienia na usuwanie szkód górniczych i fundusz aktywizacji zawodowej w wysokości 232 mln zł**
 - **koszty budżetu państwa w wysokości 2 830,5 mln zł**

24. Oświęcimski Strategiczny Program Rządowy – etap II (lata 2002-2006). **Program został zaakceptowany przez Radę Ministrów w dniu 27 listopada 2002 roku.**

Określono zadania w ramach czterech priorytetów:

- I. **uporządkowanie i zagospodarowanie terenów przyległych do Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau,**
- II. **usprawnienie komunikacji w Oświęcimiu,**
- III. **prowadzenie w Oświęcimiu działalności edukacyjnej,**
- IV. **podniesienie atrakcyjności turystycznej Oświęcimia.**

Podkreślono konieczność większego niż dotychczas udziału finansowego samorządów terytorialnych oraz zaangażowania środków pozabudżetowych obok dalszego zapewnienia środków z budżetu państwa (rezerwa celowa).

Całość nakładów na realizację zadań w latach 2002-2006 określono na 46 194 tys. zł , z tego na rezerwę celową budżetu państwa w latach 2002-2006 ma przypaść 26 680 tys zł.

25. Strategia zintegrowanego zarządzania granicą w latach 2003-2005. **Strategia została przyjęta przez Rząd na posiedzeniu w dniu 27 listopada 2002 roku.**

Program jest kontynuacją przygotowanej i przyjętej przez rząd w 2000r. na wniosek Komisji Europejskiej analogicznej strategii. W dokumencie wskazuje się zadania, które muszą być zrealizowane przed wstąpieniem Polski do UE oraz zadań, jakie będą podejmowane przez Polskę po akcesji do UE.

26. Program wykonawczy do II polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010 wraz z załącznikiem „Wytyczne dotyczące zasad i zakresu uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska w programach sektorowych”

Dokument został zaakceptowany przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 10 grudnia 2002 roku.

Dokument precyzuje zadania i instrumenty realizacyjne „II polityki ekologicznej państwa”, która określiła jedynie cele polityki ekologicznej w krótkim i średnim okresie. W dokumencie wyspecyfikowano przedsięwzięcia w zakresie:

- racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych
- poprawy jakości środowiska

określając ich koszty. Nakłady łączne na lata 2002-2010 wynoszą 151,6 mld zł, średnioroczne – 16,8 mld zł, w tym na przedsięwzięcia inwestycyjne – 16,5 mld zł. Według źródeł finansowania środki pochodzić będą z:

- środków własnych przedsiębiorstw	67 417 mln zł
- środków jednostek samorządu terytorialnego	13 495 mln zł
- budżetu państwa	11 270
- funduszy ekologicznych	32 253
- funduszy przedakcesyjnych i pomocy zagranicznej	3 402
- funduszu kohezji i funduszy strukturalnych	23 760

27. Krajowa strategia ochrony środowiska przed trwałymi zanieczyszczeniami organicznymi. **Została przyjęta przez Rząd w dniu 10 grudnia 2002 roku.**

Generalnym celem strategii jest ograniczenie lub utrzymanie emisji trwałych zanieczyszczeń organicznych do środowiska, co najmniej na poziomie wynikającym z porozumień międzynarodowych. W dokumencie określono jakie zobowiązania ciążyą na Polsce z tytułu zobowiązań międzynarodowych (Protokół z Aarhus z 24.06.1998r. oraz Konferencji w Sztokholmie z 23.05.2002r.)

Do 2010r. nakłady na ograniczenie emisji trwałych zanieczyszczeń organicznych do środowiska wyniosą ok. 1 mld zł, z czego 273,8 mln zł to nakłady pozainwestycyjne, a 747,5 mln inwestycyjne. Nakłady dodatkowe, wynikające wyłącznie z wymienionych wyżej zobowiązań międzynarodowych wyniosą 28,8 mln zł.

28. Krajowa strategia ograniczania emisji metali ciężkich – została przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 10 grudnia 2002 roku. Generalnym celem strategii jest ograniczenie lub przynajmniej utrzymanie emisji metali ciężkich do powietrza na poziomie określonym w porozumieniach międzynarodowych. W dokumencie określono jakie zobowiązania przyjęła na siebie Polska w omawianej dziedzinie z tytułu podpisania Protokołu w tej sprawie w Aarhus 24 czerwca 1998 roku.

Określono strategiczne kierunki działań w celu ograniczenia emisji metali ciężkich – uzyskanie standardów wynikających z Protokołu wymaga wydatkowania w latach 2002-2010 1 279 mln zł (w tym inwestycyjne – 1250 mln zł, pozainwestycyjne – 29 mln zł) Określono źródła finansowania tych wydatków w sposób następujący:

- nakłady inwestycyjne:

środki własne przedsiębiorstw 85%

subwencje ze źródeł krajowych 10%

pomoc zagraniczna 5%

- nakłady pozainwestycyjne

środki na prace badawczo-rozwojowe 68%

środki NFOŚiGW 30%

środki budżetowe (budżet MŚ) 2%

29. Rządowy program współpracy z Polonią i Polakami za granicą – program został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 grudnia 2002 roku.

Za podstawowe zadanie kraju przyjęto starania o zapewnienie Polonii i Polakom zamieszkałym za granicą możliwości kultywowania polskości w państwie zamieszkania, kontaktów z krajem oraz korzystania z praw mniejszości narodowych. Innym zadaniem jest

zwiększanie znaczenia Polonii w życiu państwa zamieszkania. Zakłada się szeroką gamę form działania w różnych sferach życia i współpracy z Polonią. Szczególną uwagę poświęcono pomocy Polakom na Wschodzie.

Wykonanie tego wieloletniego programu wymaga znacznego zwiększenia środków budżetowych przeznaczonych na ten cel. W programie brak jest innych informacji na temat finansowania zadań.

30. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010. **Dokument został zaakceptowany przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2002 roku.**

Przyjęto, iż podstawowym warunkiem skutecznej realizacji polityki ekologicznej państwa jest respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w strategiach i politykach w poszczególnych dziedzinach gospodarowania. Jako podstawowe zadania o charakterze systemowym (dla których określono liczne działania) przyjęto:

- aktywizację rynku do działań na rzecz środowiska,
- mechanizmy ekonomiczne i systemy finansowania,
- ochronę dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody,
 - zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii,
 - dalszą poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
 - przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Szacuje się, że realizacja polityki ekologicznej państwa w latach 2003-2010 będzie kosztować ok. 140 mld zł; średniorocznie oznacza to 17,8 mld zł, z czego 17,5 mld zł dotyczy przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dokumenty programowe Rządu z 2003 roku

1. Strategia dla przemysłu elektronicznego do roku 2010.

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 7 stycznia 2003 roku.

W dokumencie zawarto analizę sytuacji w sektorze oraz propozycję strategii i działań wspierających rozwój przemysłu elektronicznego w Polsce. Za cele strategii przyjęto:

- uzyskanie w latach 2003-2006 tempa wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu elektronicznego o co najmniej 8% rocznie,

- uzyskanie do 2010 r. wydajności pracy na jednego pracownika na poziomie średniej Unii Europejskiej,
- dodatnie saldo w eksporcie i imporcie, realizowanym przez przedsiębiorstwa produkcyjne, szczególnie w zakresie przemysłowego montażu elektronicznego.

Środki finansowe na realizację strategii mają pochodzić z budżetu państwa (będą zgłaszane odpowiednio do projektów budżetu państwa), funduszy przedakcesyjnych i akcesyjnych UE, Banku Światowego, Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz samorządu gospodarczego. Nie określono wysokości zapotrzebowania na środki finansowe.

2. Restrukturyzacja i rozwój hutnictwa żelaza i stali w Polsce do 2006 roku.

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 10 stycznia 2003 roku. Jest to kolejny program w tym zakresie.

Przyjęto, że proces restrukturyzacji winien zapewnić zdolność konkurowania hut w warunkach gospodarki rynkowej, a realizacja programu zakończyć najpóźniej do końca 2006 roku. Jako kierunek strategiczny programu przyjęto dalszą konsolidację polskiego hutnictwa, głównie w oparciu o kryteria produktowe.

Założono, że pomoc publiczna dla Polskich Hut Stali S.A. w latach 1997 – 2003 nie przekroczy 3 140,360 tys. zł, dla pozostałych hut – 246,710 mln zł. Nie przewiduje się pomocy publicznej na cele restrukturyzacji hutnictwa w latach 2004-2006.

Na dofinansowanie restrukturyzacji zatrudnienia w latach 1999-2003 przewidziano w budżecie państwa 200 mln zł: do końca 2002r. wykorzystano 107 mln zł, w budżecie na 2003r. przewidziano 23 mln zł – w związku z pogłębieniem redukcji zatrudnienia zasadne jest uwzględnienie dodatkowo w latach 2004-2006 w budżecie państwa 70 mln zł.

3. Uchwała w sprawie rządowego programu wspierania gmin w dożywianiu uczniów.

Uchwała została przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 14 stycznia 2003 roku.

Program jest kontynuacją programu realizowanego w roku 2002, przewiduje się też jego kontynuację w latach następnych. Zakłada on objęcie dożywianiem uczniów ze szkół podstawowych oraz gimnazjów. Jest elementem polityki społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej państwa w zakresie:

- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych,
- wyrównywania szans edukacyjnych dzieci z obszarów wiejskich, w tym z „popegeerowskich”.

Wydatki na ten cel w roku szkolnym 2003/2004 szacuje się na 320 880 tys. Zł – będą one sfinansowane z rezerwy celowej budżetu państwa (160 mln zł w 2003r.) i budżetów gmin.

4. Program realizacji polityki właścicielskiej ministra skarbu państwa w odniesieniu do sektora elektroenergetycznego – przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 28 stycznia 2003 roku.

Jest to szczegółowy program realizacji przekształceń sektora elektroenergetycznego, w tym jego prywatyzacji. Został opracowany na polecenie Rady Ministrów w wyniku przyjęcia „Oceny realizacji i korekty założeń polityki energetycznej Polski do 2020 roku” w dniu 2002 roku, przez Ministra Skarbu Państwa, Ministra Gospodarki i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

5. Aktualizacja programu wprowadzania konkurencyjnego rynku energii elektrycznej w Polsce - „Nowa strategia wprowadzania konkurencyjnego rynku energii elektrycznej w Polsce” – zaakceptowana przez Radę Ministrów na posiedzeniu 28 stycznia 2003 roku.

Jest to korekta programu z 2001 roku. W celu realizacji przyjętych celów strategicznych (m.in. zmierzających do równoważenia interesów przedsiębiorstw energetycznych, odbiorców paliw i energii oraz redukcji kosztów funkcjonowania energetyki) zakłada się:

- nowelizację regulacji prawnych,
- likwidację ograniczeń mechanizmu konkurencji w sferze wytwarzania.

Za szczególną barierę wymagającą przewyżczenia uznaje się ograniczenia związane z kontraktami długoterminowymi.

6. Założenia programu łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego.

Program został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 28 stycznia 2003 roku.

Głównymi celami programu są:

- 1) uruchomienie mechanizmów przyspieszenia wzrostu gospodarczego połączonego ze zmianą struktury gospodarczej, zdominowanej przez przemysły tradycyjne na rzecz przemysłów rozwojowych i usług zdolnych utworzyć nowe miejsca pracy,
- 2) pomoc osobom, które obejmie restrukturyzacja w sektorze górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006 (odnalezienie się w nowej sytuacji życiowej, zdobycie nowych lub podniesienie posiadanych kwalifikacji, znalezienie nowego lub utworzenie dla siebie miejsca pracy).

Zgodnie z decyzją RM z 14 stycznia 2003r. na realizację działań w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego dla woj. Śląskiego przeznaczono 272,5 mln EURO. Dodatkowo kwota ta będzie zwiększona częścią 179 mln EURO na działania związane z rozwojem transportu

miejskiego w aglomeracjach. Przewidziano również utworzenie specjalnego Funduszu dla Śląska, na bazie Funduszu Górnośląskiego, którego zasilanie ze środków publicznych w okresie do 2006 roku wyniesie łącznie ok. 200 mln zł.

7. Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Modernizacja uzbrojenia funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej w latach 2001-2003” – przyjęta na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 28 stycznia 2002 roku.

Uchwała przedłuża do 2004 roku obowiązywanie wymienionego programu wieloletniego ustanowionego na podstawie uchwały RM z 25 lipca 2000 roku. W związku z przeznaczeniem w latach 2001-2003 niższych kwot na realizację programu niż było to przewidziane, przedłuża się program wieloletni o kolejny rok w celu pełnej jego realizacji, tak co do założonych limitów zakupu broni, jak i wysokości przeznaczonych na ten cel środków.

8. Program wyrównywania warunków startu szkolnego uczniów w 2003r. „Wyprawka szkolna”

Program został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 28 stycznia 2003 roku.

Celem jest zaspokojenie najpilniejszych potrzeb uczniów podejmujących naukę szkolną w pierwszej klasie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2003/2004. Program ma być finansowany ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na 2003 rok – na realizację programu przewidziano 21 mln zł.

9. Program restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2003-2006 z wykorzystaniem ustaw antykryzysowych i zainicjowaniem prywatyzacji niektórych kopalń – zaakceptowany przez rząd na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 28 stycznia 2003 roku.

W dokumencie przedstawiono:

- cele restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego oraz przesłanki i założenia programu,
- podstawowe kierunki działań oraz źródła finansowania programu,
- prognozę wyników ekonomiczno-finansowych Kompanii Węglowej S.A.,
- efekty realizacji programu reformy,
- harmonogram realizacji programu.

Zakłada się, że w latach 2003-2006 na realizację programu przeznaczone zostaną łącznie środki finansowe w wysokości 4 522,6 mln zł, z tego 2 830,5 mln to dotacja budżetu państwa, zaś 1 040,8 mln zł – środki zewnętrzne (koszty likwidacji kopalń, usuwania szkód górniczych) oraz 651,3 mln zł – środki zewnętrzne przeznaczone na koszty odejść pracowników.

10. Kierunki działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw od 2003 do 2006 roku – dokument przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 4 lutego 2003 roku.

Za cel działań rządu, polegających na wspieraniu małych i średnich przedsiębiorstw, przyjęto pobudzenie ich aktywności gospodarczej, która zapewni wzrost zatrudnienia oraz wpłynie na poprawę ich konkurencyjności i zdolności do funkcjonowania na jednolitym rynku europejskim.

W 2003 roku na realizację zadań zapisanych w dokumencie zostanie przeznaczony 223,4 mln zł, ze środków PHARE – 57 mln zł. W latach 2004-2006 przewiduje się przeznaczyć od 2 do 2,5 mld zł, łącznie z funduszy strukturalnych, budżetu państwa i środków własnych przedsiębiorstw. Środki budżetowe będą określane corocznie w ustawie budżetowej państwa. W dokumencie nie określono rozbicia ogólnej kwoty ani wg poszczególnych lat okresu 2004-2006, ani wg źródeł finansowania.

11. Założenia polityki handlowej wobec rynków wschodnich na lata 2003-2004. Program odzyskania rynków wschodnich.

Program został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 4 lutego 2003 roku. Jego celem jest stworzenie warunków do przywrócenia poziomu wymiany handlowej Polski z krajami Wspólnoty Niepodległych Państw sprzed 1997 roku. W programie zakłada się, że jego cele będą osiągnięte poprzez działania proeksportowe na wybranych rynkach WNP, a zwłaszcza: Rosji, Ukrainy, Białorusi, Kazachstanu, Uzbekistanu i Mołdowy.

Zakłada się stworzenie efektywnego systemu wspierania polskiego eksportu, obejmującego liczne środki i metody.

Brak jest zbiorczej informacji o łącznych kosztach programu. Można przyjąć, że koszty realizacji poszczególnych przedsięwzięć będą ponoszone w ramach środków znajdujących się w dyspozycji poszczególnych resortów. Największą imiennie wymienioną w programie inwestycją jest modernizacja drogi Elbląg – Grzechotki, której koszty w latach 2003-2005 mają wynieść 500 mln zł.

12. Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2012 – cele i zadania.

Strategia została zaakceptowana przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 11 lutego 2003 roku.

Dokument, wskazując na pogarszający się stan sprawności fizycznej wśród dzieci i młodzieży, określa zasadnicze społeczne cele, w zależności od dostępnych zasobów i istniejących ograniczeń, w obszarach:

- wychowania fizycznego i sportu szkolnego,
- sportu dla wszystkich, rozwoju powszechności i dostępności sportu w społeczeństwie,
- sportu wyczynowego,
- kształcenia i doskonalenia zawodowego specjalistów,

- infrastruktury sportu,
- nauki i badań naukowych w sporcie; opieki lekarskiej i ochrony zdrowia.

Sport polski finansowany jest głównie ze środków publicznych w proporcji: 70% z budżetów samorządów terytorialnych, 30% z budżetu państwa oraz z dopłat do gier liczbowych. Dążyć się będzie do wydatnego zwiększenia nakładów z budżetów samorządów terytorialnych wszystkich szczebli (wzrost z 1,5% do 3% łącznych ich wydatków) . W związku z przystąpieniem Polski do UE, znaczna część tych środków powinna być wykorzystana na absorpcję unijnych funduszy strukturalnych, kierowanych na rozwój regionalny w odniesieniu do bazy sportowo-rekreacyjnej.

13. Roczny program działań interwencyjnych Agencji Rynku Rolnego na 2003 rok – przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu

Program obejmuje:

- wykaz produktów rolnych i żywnościowych, objętych działalnością Agencji Rynku Rolnego oraz ceny interwencyjne zakupu tych produktów,
- kwoty dopłat do cen skupu produktów, stawki dopłat i terminy udzielania dopłat,
- środki finansowe niezbędne do wykonania rocznego programu,
- kwotę poręczeń kredytów, udzielanych przez Agencję Rynku Rolnego.

14. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań. Dokument zaakceptowany przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 25 lutego 2003 roku.

W dokumencie przedstawiono koszty realizacji programu w latach 2003-2006, w wysokości 110, 74 mln zł, z rozbiciem na źródła finansowania.

Wyglądają one następująco:

Budżet (resort środowiska i inne resorty)	– 20,335 mln zł
Samorzady	- 2,0 mln zł
Fundusze ochrony środowiska	- 29,18 mln zł
Lasy państwowe	- 3,425 mln zł
Środki pomocowe UE	- 53,95 mln zł
Inne	- 1,850 mln zł

15. Aktualizacja programu „Restrukturyzacja i rozwój hutnictwa żelaza i stali w Polsce do 2006 roku” – przyjęta przez Radę Ministrów 25 lutego 2003 roku.

Aktualizacja uwzględnia zmiany wynikające z ustaleń podjętych z Komisją Europejską; dostosowuje kwoty planowanej pomocy publicznej w 2003 roku do przyjętej 25 lutego br. przez Rząd alternatywnej propozycji:

Ogółem z 3 387 070 tys. zł do 3 364 375 tys. zł,

w tym dla Polskich Hut Stali z 3 140 360 tys. zł do 2 934 658 tys. zł

16. Założenia programu rządowego dla terenów przemysłowych. Program został zaakceptowany przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 8 kwietnia 2003 roku.

Celem strategicznym programu jest stworzenie warunków i mechanizmów do zagospodarowania terenów przemysłowych, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Sformułowano pięć celów bezpośrednich, założenia oraz priorytety przestrzenne programu.

Przewiduje się, że do 2010 roku na realizację programu trzeba będzie przeznaczyć 520 mln zł, z tego 90 mln – z budżetu państwa, 92 mln – z funduszy ochrony środowiska oraz 338 mln z funduszy pomocowych i strukturalnych UE.

17. Średniookresowa strategia udzielania gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa do 2010 roku.

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 10 czerwca 2003 roku.

Przyjmuje się w niej, że dopuszczalny poziom przewidywanych wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń nie może przekroczyć 2% PKB. Przewiduje się skoncentrowanie poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na rozwoju infrastruktury, co powinno umożliwić samorządom i przedsiębiorcom pozyskiwanie kredytów na współfinansowanie inwestycji realizowanych z wykorzystaniem środków UE. W dokumencie zawarto listę przedsięwzięć, które mogłyby uzyskać wsparcie w postaci gwarancji i poręczeń.

18. Plan działań pro wzrostowych w latach 2003-2004: Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca

Plan został zaakceptowany przez Rząd na posiedzeniu w dniu 1 lipca 2003 roku. Stanowi on program przyspieszenia rozwoju gospodarczego kraju.

19. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego” – przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 8 lipca 2003 roku.

Program obejmuje okres 2004 – 2008. Jego celem jest ochrona zdrowia publicznego poprzez nadzór weterynaryjny nad występowaniem chorób zakaźnych zwierząt, w tym odzwierzęcych oraz zapewnienie bezpieczeństwa żywności i środków żywienia zwierząt. W programie sformułowano 24 zadania związane z funkcjonowaniem nadzoru weterynaryjnego oraz monitorowaniem skażeń żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, a także nadzorem nad występowaniem chorób zakaźnych zwierząt.

Łączne wydatki budżetowe na realizację programu oszacowano na 37 558 tys. zł.

20. Strategia rozwoju kształcenia ustawicznego do roku 2010 – została przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 8 lipca 2003 roku.

Za cel strategiczny rozwoju procesu kształcenia ustawicznego i uczenia się w ciągu całego życia przyjęto wspomaganie i kształtowanie osobowości oraz stymulowanie innowacyjności i kreatywności człowieka. Ma to sprzyjać wzrostowi konkurencyjności, poprawie organizacji pracy i tworzeniu podstaw rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy. Realizacja celu będzie oparta na 6 działaniach priorytetowych.

Wydatki publiczne na realizację strategii będą ponoszone w zależności od możliwości budżetu państwa i decyzji Parlamentu w kolejnych latach. Zakłada się, że na cele objęte programem można będzie uzyskać środki z Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój zasobów ludzkich”, a także z Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

21. Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej – została zaakceptowana przez Rząd na posiedzeniu w dniu 22 lipca 2003 roku.

W dokumencie sformułowano podstawowe zasady polityki państwa polskiego, związane z ochroną suwerenności i niezawisłości państwa oraz z utrzymaniem nienaruszalności granic i integralności terytorialnej kraju.

22. Program restrukturyzacji kontraktów długoterminowych (KDT) na zakup mocy i energii elektrycznej zawartych pomiędzy Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A. a wytwórcami energii elektrycznej – program został przyjęty na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 29 lipca 2003 roku.

Program obejmuje wszystkie istniejące umowy długoterminowe na zakup mocy i energii elektrycznej, zawarte między PSE S.A. z wytwórcami a także umowy z niezakończonym lub nierozpoczętym procesem inwestycyjnym oraz grupy Elektrowni: Bełchatów S.A., Opole S.A. i Turów S.A. Program jest skorelowany z przyjętą na początku 2003 roku Aktualizacją programu wprowadzania konkurencyjnego rynku energii elektrycznej w Polsce. Realizacja programu ma wyrównać szanse wszystkich polskich wytwórców na krajowym rynku, zwiększyć ich konkurencyjność na rynku europejskim i polepszyć stan bezpieczeństwa energetycznego Polski.

23. Program budownictwa mieszkań dla osób wymagających pomocy socjalnej. Został on zaakceptowany przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 29 lipca 2003 roku.

Celem programu jest :

- wspieranie osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji braku miejsca zamieszkania oraz profilaktyka sytuacjom bezdomności czasowej i trwałej, szczególnie wobec osób i rodzin najbardziej zagrożonych tym zjawiskiem,
- zachęcanie gmin do stymulowania budownictwa dla osób wymagających pomocy socjalnej poprzez wspieranie finansowe ich działań.

Program ma charakter długookresowy, systemowy i musi być trwale wkomponowany w system społecznej gospodarki rynkowej. Jego realne wdrożenie będzie możliwe z początkiem 2005 roku. W latach 2003-2004 powinien być realizowany jako program pilotażowy.

Określono, w jakich kierunkach powinien program przebiegać, kto będzie jego adresatem oraz jakie formy może przybierać pomoc.

24. Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce” – została przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 19 sierpnia 2003 roku.

Program jest kontynuacją „Pilotażowego programu rządowego na rzecz społeczności romskiej w woj. Małopolskim na lata 2001-2003” i wynika z pozytywnej oceny tego programu. Ma być realizowany w latach 2004-2013.

Program ma charakter kompleksowy i obejmuje działania w następujących dziedzinach: edukacji, sytuacji bytowej i socjalnej, zdrowiu, przeciwdziałaniu bezrobociu, bezpieczeństwie, kulturze i podtrzymywaniu tożsamości romskiej, itp.

Zakłada się stworzenie budżetowej reformy celowej na ten program. Łączne nakłady na program nie przekroczą 100 mln zł. Wkład własny jednostek samorządu terytorialnego powinien wynieść co najmniej 20% kwoty wydatkowanej z budżetu państwa. Finansowanie programu winno być uzupełnione w miarę dostępności środkami z funduszy pomocowych UE i innych zagranicznych środków pomocowych.

25. Krajowy program działań na rzecz kobiet – II etap wdrożeniowy na lata 2003-2005. Program przyjęła Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 19 sierpnia 2002 roku.

Program jest rezultatem międzynarodowych zobowiązań Polski do realizacji zaleceń i wniosków IV Światowej Konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych w Sprawach Kobiet – Pekin '95. Po sześciu latach wdrażania I etapu proponuje się obecnie II etap programu.

Dokument zawiera dziewięć rozdziałów problemowych, odpowiadających różnym sferom życia kobiet (Prawa kobiet jako człowieka, Aktywność ekonomiczna kobiet, Przemoc wobec kobiet, Zdrowie kobiet, itp.). W strategii przedstawiono zadania na lata 2003-2005. Zadania te, przypisane

poszczególnym resortom czy instytucjom, będą finansowane z ich budżetów. Niektóre z nich będą mogły być wsparte środkami przedakcesyjnymi UE oraz środkami z funduszy strukturalnych UE.

26. Strategia państwa dla młodzieży na lata 2003-2012

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 19 sierpnia 2003 roku.

Przyjęto, że polityka młodzieżowa dotyczy osób w wieku 15-25 lat. Głównym celem strategii jest wyrównywanie szans rozwoju młodego pokolenia, przede wszystkim w pięciu obszarach: edukacji, zatrudnienia, uczestnictwa w życiu publicznym, czasie wolnym, kulturze, sporcie i turystyce, zdrowiu i profilaktyce. Sformułowano sześć celów strategicznych polityki państwa dla młodzieży:

- 1) tworzenie i wyrównywanie szans rozwoju, samorealizacja młodego pokolenia,
- 2) stwarzanie szans dla rozwoju własnej aktywności młodego pokolenia,
- 3) przeciwdziałanie marginalizacji młodzieży,
- 4) rozwijanie międzynarodowej współpracy młodzieży,
- 5) zbudowanie systemu informacji młodzieżowej,
- 6) kształcenie i doskonalenie zawodowe dorosłych pracujących z młodzieżą.

Wg szacunków w Polsce na w/wym. działania przeznaczają się ok. 2 mld zł, co stanowi ok. 1% ogółu wydatków państwa na 2003r. Zakłada się, że w latach 2004-2005 środki budżetu na zadania określone w strategii utrzymają się na poziomie zbliżonym do 2003 roku. Na cele te będzie także można uzyskać środki z funduszy strukturalnych UE.

27. Strategia dla przemysłu drzewnego do 2006 roku – zaakceptowana przez Rząd na posiedzeniu w dniu 19 sierpnia 2003 roku.

Strategia odnosi się do produkcji wyrobów z drewna i mebli. W strategii określono obecną sytuację przemysłu drzewnego oraz, w oparciu o strategię gospodarczą Rządu, zakładającą systematyczny wzrost PKB, sformułowano tezę o stopniowym ożywianiu rynku wewnętrznego oraz wzroście popytu na wyroby przemysłu drzewnego. Określono pożądane kierunki zmian w przemyśle drzewnym do 2006 roku oraz cele, m.in. wzrost efektywności ekonomicznej, podwyższenie poziomu nowoczesności stosowanych technik i technologii, rozwój eksportu, skuteczne wykorzystywanie środków przedakcesyjnych, a po wejściu do UE funduszy strukturalnych strukturalnych funduszu spójności.

28. Przedakcesyjny program gospodarczy – aktualizacja 2003. Program został przyjęty na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 19 sierpnia 2003 roku.

Program ten (PEP) stanowi aktualizację PEP przekazanego przez Polskę stronie unijnej w sierpniu 2002 roku. Cele programu pozostają niezmiennione:

- określenie priorytetów polityki gospodarczej i reform niezbędnych do członkostwa w UE,
- rozwijanie zdolności instytucjonalnych, administracyjnych i innych, niezbędnych podczas członkostwa w Unii Gospodarczej i Walutowej.

PEP 2003 jest syntezą działań Rządu w sferze gospodarczej i społecznej do 2006 roku, zawartych w najważniejszych rządowych programach gospodarczych oraz w zmodyfikowanych założeniach do projektu budżetu państwa na 2004r. przyjętych przez RM w lipcu 2003 roku.

29. Strategia działań na rzecz ochrony własności intelektualnej w Polsce – przyjęta przez Radę Ministrów 26 sierpnia 2003 roku.

Strategia dotyczy 2003 roku i zakłada realizację następujących celów strategicznych w walce z piractwem:

- zwiększenie efektywności, skuteczności oraz lepszą koordynację działań służb państwowych (policji, straży granicznej, służby celnej),
- zwiększenie efektywności i skuteczności działań wymiaru sprawiedliwości,
- przeanalizowanie obecnie obowiązującego prawa i ewentualne przygotowanie zmian pod kątem zwiększenia efektywności walki z piractwem,
- ograniczenie procederu piractwa na Stadionie Dziesięciolecia,
- monitorowanie działań administracji.

30. Program promocji gospodarczej Polski do roku 2005. Program został zaakceptowany przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 2 września 2003 roku.

Program zawiera propozycje działań i rozwiązań, mających na celu zapewnienie warunków dla bardziej ofensywnego wychodzenia z polskimi towarami i usługami na rynki zagraniczne, promocji marki polskiej, jak również szerokiej absorpcji kapitału zagranicznego, zwłaszcza bez pośrednich inwestycji zagranicznych, tworzących warunki dla unowocześnienia i wzrostu konkurencyjności polskich towarów usług. W programie zaproponowano zadania, sprecyzowano warunki, określono nowe mechanizmy i instytucje, które mają podnieść konkurencyjność polskiego systemu promocji i zwiększyć jego efektywność w zakresie stymulowania rozwoju gospodarki.

31. Krajowy program zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi – został przyjęty przez Radę Ministrów 16 września 2003 roku.

Jest to element programu „Bezpieczna Polska” przyjętego przez Radę Ministrów 28.08.2002r. i jest realizacją zobowiązań międzynarodowych Polski wynikających z ratyfikacji Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu handlu ludźmi, w szczególności handlu kobietami i dziećmi.

Celem programu jest stworzenie niezbędnych warunków do skutecznego zwalczania handlu ludźmi i przeciwdziałania temu procederowi. Program ma być realizowany przez 1,5 roku od momentu przyjęcia go przez RM. W programie zaproponowano szereg działań, określono niezbędne zmiany w prawodawstwie, zapowiedziano podniesienie skuteczności działań służb policyjnych wymiaru sprawiedliwości oraz wzmocnienie ochrony i świadka oraz procesu rehabilitacji ofiary.

Zadania programu realizowane będą w ramach budżetów podmiotów, którym są przypisane oraz ze środków UE, m.in. przeznaczonych na finansowanie programów UE.

32. Średniokresowa strategia finansów publicznych – zaakceptowana przez Rząd 23 września 2003 roku.

Strategia jest krokiem naprzód w przeprowadzeniu niezbędnej gruntownej reformy systemu finansów publicznych w Polsce. Określa maksymalne wielkości deficytu budżetowego w kolejnych latach, tak by przyrost długu publicznego był umiarkowany, a w dalszej perspektywie – wraz z systematycznym wzrostem gospodarczym – by stosunek długu publicznego do PKB malał.

Przewidywany przebieg procesów makroekonomicznych w 2003 roku stanowi w dokumencie punkt wyjścia do opracowania trzech scenariuszy rozwoju sytuacji gospodarczej w latach 2004-2007, w oparciu o które sporządzono następnie symulację tendencji w sferze fiskalnej i pokazano skalę wyzwań stojących przed sektorem finansów publicznych.

33. Strategia zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju. Strategię zaakceptowała Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 14 października 2003 roku.

Stanowi ona realizację zaleceń wynikających z celów długookresowych, sformułowanych w następujących dokumentach rządowych:

- „Druga polityka ekologiczna państwa”,
- „Polska 2025 – długookresowa strategia trwałego zrównoważonego rozwoju”,
- „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”.

Za cel strategiczny przyjęto rozdzielenie współzależności wzrostu gospodarczego od wzrostu zużycia zasobów produkcyjnych i wpływu na środowisko oraz poprawa jakości życia. Określono priorytetowe kierunki działań.

Skalę potrzeb inwestycyjnych związanych wdrażaniem zobowiązań środowiskowych oszacowano średniorocznie na 2,32 mld EURO do 2015 roku. Kumulacja potrzeb nastąpi w latach 2004-2012, ze szczególnym nasileniem do 2008 roku. W większości koszty inwestycji będą pokrywane przez przedsiębiorców i samorządy. Inwestycje w części będą mogły być współfinansowane ze środków strukturalnych UE.

34. Strategia polskiej współpracy na rzecz rozwoju – przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 21 października 2003 roku.

Strategia wskazuje ogólny kierunek polityki państwa w zakresie współpracy, na rzecz rozwoju krajów rozwijających się i znajdujących się w okresie transformacji ustrojowej. W dokumencie ujęto m.in.: strategiczne cele, zadania i zakładane rezultaty polskiej współpracy rozwojowej, priorytetowe kierunki i dziedziny pomocy oraz kryteria ich wyboru, rodzaje pomocy: dwustronnej. Wskazano działania niezbędne dla realizacji przedstawionej Strategii.

Zakłada się, że w okresie do 2006 roku Polska zwiększy pomoc rozwojową dla krajów rozwijających się i w okresie transformacji do poziomu 0,1% PKB. Jednocześnie wskazuje się, że w kontekście podjętych zobowiązań międzynarodowych Polska powinna w 2006 roku zwiększyć poziom pomocy do 0,33% PKB, to znaczy, że w 2006 roku powinna przekazać na Oficjalną Pomoc Rozwojową o 504 mln USD więcej niż przekazujemy obecnie (35 mln USD w 2001r., niecałe 15 mln USD w 2002 r.)

35. Polityka klimatyczna Polski – strategii redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020. Dokument został zaakceptowany przez Radę Ministrów 4 listopada 2003 roku.

Jest on realizacją zobowiązań Polski wynikających z podpisanej w 1994 roku Ramowej Konwencji w sprawie zmian klimatu (zobowiązanie dotyczy opracowania i wdrażania państwowej strategii redukcji gazów cieplarnianych) oraz protokołu podpisanego w 1997 roku podczas III Konferencji Stron Konwencji w Kioto (zobowiązanie dotyczy zredukowania w latach 2008-2012 emisji gazów cieplarnianych o 5,2% poniżej poziomu z 1990r.).

W dokumencie sformułowano cele bieżące oraz długofalowe, a także wskazano na warunki, od których zależy ich osiągnięcie.

Koszty wdrażania polityki klimatycznej szacuje się na ok. 50 mld zł.: składają się na nie:

- koszty inwestycyjne (ponoszone przez przedsiębiorstwa),
- koszty administracyjne – środki pochodzące z budżetu, które zostały wyszacowane na okres do 2010 roku na ok.40 mln zł.

Koszty zostaną szczegółowo określone w programie wykonawczym redukcji gazów cieplarnianych w Polsce.

36. Strategia restrukturyzacji i prywatyzacji Sektora Wielkiej Syntezy Chemicznej – została przyjęta na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 12 listopada 2003 roku.

Strategia jest pierwszym z etapów realizacji Strategii dla przemysłu chemicznego w Polsce do 2010 roku, przyjętej przez Radę Ministrów 4 czerwca 2002 roku. Cele niniejszej strategii zdefiniowano w trzech obszarach:

- celu gospodarczego (m.in. jako przywrócenie podmiotom długookresowej zdolności do konkurencyjności na rynku europejskim),
- celu makroekonomicznego,
- celu społecznego.

Określono niezbędne działania doraźne oraz zasady restrukturyzacji sektora. Wartość środków niezbędnych do realizacji strategii określono na 1 435 mln zł.

37. Program prywatyzacji majątku Skarbu Państwa do roku 2002. Program przyjęła Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 18 listopada 2003 roku.

W programie określono strategię Rządu w zakresie przekształceń własnościowych. Przedstawiono założenia docelowego kształtu sektora państwowego. Sprecyzowano również zamierzenia dotyczące zasobów mienia państwowego, które można sprywatyzować w latach 2003-2006 oraz uwarunkowania związane z tymi procesami.

Oszacowano, że w latach 2003-2006 przychody brutto z prywatyzacji wyniosą ponad 30 mld zł.